Verbatim records

XIV Riigikogu, II Istungjärk, Täiskogu korraline istung

Thursday, 14.11.2019, 10:00

Edited

10:00 Istungi rakendamine
1. 10:03 Loomatauditõrje seaduse, riigilõivuseaduse, söödaseaduse, toiduseaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (90 SE) teine lugemine
2. 10:57 44 Riigikogu liikme esitatud kirjalik nõue umbusalduse avaldamiseks maaeluminister Mart Järvikule

10:00 Istungi rakendamine

09:00 Aseesimees Siim Kallas
Tere hommikust, lugupeetud auväärsed Riigikogu liikmed! On aeg alustada neljapäevast istungit, see on Riigikogu täiskogu II istungjärgu 8. töönädala neljapäevane istung. Kõigepealt olen valmis vastu võtma eelnõusid ja arupärimisi. Kaja Kallas, palun!

09:00 Kaja Kallas
Tere hommikust, head kolleegid! Oleme nüüd jõudnud niikaugele, et meil on kokku saanud umbusaldusavaldus maaeluminister Mart Järvikule. Vaadates valitsuse tegevust – kokku on pandud komisjon, mille eesmärk on ainult seda otsust edasi lükata –, siis selleks, et aidata inimesed sellest punnseisust välja, esitame me umbusaldusavalduse. Maaeluminister Mart Järvik on viimase kuue kuuga tõestanud, et ta pole vääriline valitsuse liikme ametit pidama. Ta on oma tegevusega takistanud Veterinaar- ja Toiduameti tegevust toiduohutuse tagamisel, seades potentsiaalselt ohtu inimeste tervise. Ta on avalikult valetanud, ta on eelistanud erahuve riigi huvidele. Kõik need on piisavad põhjused, et maaeluministrit umbusaldada. Annangi umbusaldusavalduse üle. Aitäh!

09:02 Aseesimees Siim Kallas
Selge. Umbusaldusavaldus on vastu võetud ja saadetakse viivitamatult edasi valitsusele seisukoha kujundamiseks. Meil on ka Vabariigi Valitsuse esindaja proua Heili Tõnisson valitsuse eelnõu üle andmas.

09:02 Valitsuse esindaja Heili Tõnisson
Austatud istungi juhataja! Hea Riigikogu! Vabariigi Valitsus algatab kogumispensionide seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Riigikogus esindab seaduseelnõu menetlemisel Vabariigi Valitsust rahandusminister Martin Helme. Aitäh!

09:02 Aseesimees Siim Kallas
Suurim tänu! Ka see eelnõu on vastu võetud ja läheb menetlusse vastavalt ettenähtud korrale. Kohaloleku kontroll, palun!
Kohaloleku kontroll
Kohal on meid 88, puudub 13, aga meid on täiesti piisavalt, et hakata arutama tänaseid päevakorrapunkte.

1. 10:03 Loomatauditõrje seaduse, riigilõivuseaduse, söödaseaduse, toiduseaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (90 SE) teine lugemine

09:04 Aseesimees Siim Kallas
Päevakorras on meil üks punkt, see on Vabariigi Valitsuse algatatud loomatauditõrje seaduse, riigilõivuseaduse, söödaseaduse, toiduseaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu 90. Me alustame selle teist lugemist. Ettekandjaks palun maaelukomisjoni liikme Merry Aarti!

09:04 Merry Aart
Tere hommikust kõikidele! Rõõm näha peale eelmist istungit kõiki siin väga rõõmsate nägudega. Selle üle on siiras rõõm. Tere kõikidele! Lugupeetud eesistuja! Lugupeetud kolleegid! Puudutan pisut seaduseelnõu 90.
Esmalt tuletan meelde, et selle seaduseelnõu algatas Vabariigi Valitsus 7. oktoobril. Eelnõu esimene lugemine Riigikogu täiskogus oli 21. oktoobril ja esimene lugemine lõpetati. Väike meeldetuletus, et loomatauditõrje seaduse, riigilõivuseaduse, söödaseaduse, toiduseaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise seaduse eesmärk on viia eelnimetatud seadused kooskõlla ning rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust 625 aastast 2017, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine. Selle seadusega ajakohastatakse või tunnistatakse kehtetuks mitmed ...

09:06 Aseesimees Siim Kallas
Kallid kolleegid! Jälle tuletan meelde, et kõigil esinejatel on õigus, et neid ka kuulatakse, seetõttu palun mitte sumiseda, vaid lasta ettekandjal rääkida.

09:06 Merry Aart
Ei ole hullu. Ma võin oodata nii kaua, kuni te lõpetate. (Naerab.) Minu lugupidamine teie vastu. Aga läheks siit siis edasi. Selle seadusega ajakohastatakse või tunnistatakse kehtetuks mitmed eelnimetatud seaduste sätted. Võib-olla kaks olulisemat nende hulgas on, et muudetakse väljastpoolt Euroopa Liitu toodava mitteloomse sööda kontrollimise korda – kui siiamaani kontrolliti sajaprotsendilisel, siis nüüd tehakse seda riskipõhiselt –, ja teine olulisem muudatus on see, et söödaseaduses ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute rahastamise põhimõtete muutmisel asendatakse riigilõiv kontrollitoimingute eest võetava järelevalvetasuga.
Maaelukomisjon arutas seaduseelnõu 90 oma 4. novembri istungil. Istungil vaadati läbi komisjonile kaalumiseks esitatud muudatusettepanekud ning langetati eelnõu menetluslikud otsused. Istungil osales ka Maaeluministeeriumi toiduohutuse osakonna juhataja Hendrik Kuusk, samuti toiduohutuse osakonnast Maia Radin ning õigusosakonna nõunikud Katrin Tuula ja Diana Rammul. Samuti osales sellel koosolekul EVEA volikogu liige Signe Sarah Arro. Komisjon küsis eelnõu ettevalmistamisesse kaasatud huvigruppidelt eelnõu kohta arvamust. Huvigruppe oli kokku 15, ma ei hakkaks neid kõiki ette lugema. Lisaks saatsid oma arvamuse Eesti Toiduainetööstuse Liit, EVEA ning Eesti Väikeloomaarstide Selts. Eesti Toiduainetööstuse Liit tegi ettepaneku kehtestada järelevalvetasu ka esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele, kes on olnud siiamaani sellest tasust, riigilõivust vabastatud. Hendrik Kuusk Maaeluministeeriumist ütles, et siiamaani on kehtinud kokkulepe, et esmatootjaid selle tasuga ei koormata. See on nagu ühiskondlik kokkulepe, mis on siiamaani kehtinud. Küll ütles ta, et Maaeluministeerium kavandab järelevalvetasude kohta analüüsi tellimist ning selle raames on kavas uurida ka seda, milline mõju oleks järelevalvetasu maksmise kohustuse kehtestamisel esmatootjatele. EVEA juhtis tähelepanu sektoris valitsevale hirmule, et järelevalvetasude kaudu hakatakse Veterinaar- ja Toiduametit üleval pidama. See hirm on päris mitmetel sektoritel, sest päris täpselt ei saada sellest aru, aga selle hirmu võttis maha samuti Hendrik Kuusk, kes ütles, et VTA järelevalve-eelarvest moodustab see tasu umbes 25%, ülejäänu tuleb riigilt. Eesti Väikeloomaarstide Selts tegi ka ettepaneku, aga nende ettepanek ei puudutanud seda seadust.
Eelnõu on läbinud tehnilise ja keelelise korrektuuri ja need ettepanekud, millega eelnõu algataja esindaja nõustus, on ka eelnõu teksti sisestatud.

09:10 Aseesimees Siim Kallas
Kas …? Selge.

09:10 Merry Aart
Ma jätkan nüüd, jah. Ma väga vabandan, aga ma olen tegelenud hästi palju töörühmade juhtimisega ja ma tean, et kui inimestel on väga vaja omavahel midagi arutada, siis tuleb neil lihtsalt lasta ära arutada, pole mõtet segada.
Aga läheme siis muudatusettepanekute juurde. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks, mis oli 28. oktoober, ei laekunud Riigikogu liikmetelt, fraktsioonidelt ega teistelt komisjonidelt ühtegi muudatusettepanekut. Maaeluministeerium esitas muudatusettepanekud juhtivkomisjonile kaalumiseks. Komisjon tegi otsused muudatusettepanekute kohta konsensuslikult ning toetas kõiki esitatud muudatusettepanekuid. Neid oli kolm, need ei olnud sisulised, aga ühe muudatusettepaneku põhjuseks oli viiteviga ja kaks muudatusettepanekut tehti keelelistel põhjustel, sisu muutmata. Juhtivkomisjon võttis vastu otsuse saata Vabariigi Valitsuse algatatud loomatauditõrje seaduse, riigilõivuseaduse, söödaseaduse, toiduseaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu 90 Riigikogu täiskogule teiseks lugemiseks 14. novembriks ettepanekuga teine lugemine lõpetada ning juhul, kui teine lugemine lõpetatakse, viia läbi eelnõu kolmas lugemine 20. novembril ja panna seaduseelnõu 90 lõpphääletusele. See on minu poolt kõik. Tänan tähelepanu eest!

09:12 Aseesimees Siim Kallas
Suur tänu! Ettekandjale on küsimusi. Peeter Ernits, palun!

09:12 Peeter Ernits
Hea juhataja, hea ettekandja! Vabandust! See on erakordselt huvitav eelnõu ja paljud saadikud arutasid juba eelnevalt seda elavalt, aga ma avan pika küsimuste rea. Teatavasti on riigilõivuseadus see, mida on kõige rohkem muudetud. Minu küsimus on, et miks riigilõiv, selline ilus selge mõiste, on asendatud järelevalvetasuga? Kas mõte on see, et ei peaks hakkama järjekordselt riigilõivuseadust muutma?

09:13 Merry Aart
Aitäh! Riigilõivuseaduse muutmist me komisjonis ei arutanud. Aga ma saan aru, et siin on sisuline vahe. Kui riigilõiv oli siiamaani koguse pealt ja seda maksti igal aastal, siis järelevalvetasu tuleb maksta tegelike toimingute pealt. Nii et see on selle seaduse mõistes see vahe.

09:13 Aseesimees Siim Kallas
Kalle Grünthal, palun järgmine küsimus!

09:13 Kalle Grünthal
Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Austatud ettekandja! Mingi aeg tagasi levis Eestis väga tugevalt ja jõuliselt sigade Aafrika katk, mille tõrjumisel tegid Eesti jahimehed väga tugevat koostööd Veterinaar- ja Toiduameti ning Keskkonnaametiga ning selle tulemusel on suudetud Kesk-Eestis Aafrika seakatkule peaaegu piir panna. See on kontrolli all. See pole kadunud, aga see on kontrolli all. Aga nüüd on vastasseis või erinev mõttevahetus tekkinud selles küsimuses, kas ja kui palju võib söödakohtades olla metssigade jaoks peibutussööta. Kuna selliseid uuringuid pole tehtud – metssea kohta eriti, kuigi näiteks hundi kohta võime juba täieliku profiili joonistada –, siis minu küsimus oleks selline. Mis te arvate, kas Eesti jahimehi ja nende teadmisi võiks usaldada, et kui palju metssigade peibutussööta võib söödakohtades kasutada?

09:14 Merry Aart
See on hea küsimus. See ei puuduta küll otseselt seda seadust, aga ma usun, et jahimehed on üks seltskond inimesi Eestis, keda võib vägagi usaldada. Neil on väga otsene kokkupuude ja nad on üsna vastutustundlikud. Nii et kindlasti on nad üks rühm, kellega tasuks arvestada, kellega tasuks nõu pidada ja keda tasuks ka usaldada.

09:15 Aseesimees Siim Kallas

Kai Rimmel, palun küsimus!

09:15 Kai Rimmel
Tänan! Austatud koosoleku juhataja! Hea ettekandja! Minu küsimus on, et kas selle eelnõu käsitlemise käigus oli komisjonis juttu ka väga ohtlikust listeeriabakterist 868, mis hakkas levima eelmiste maaeluministrite valitsemisajal, aga millest vaikiti ja vaikitakse siiani, aga mis on toonud väidetavalt ka surmajuhtumeid rohkem kui praegu päevakorral olev listeeriabakter.

09:16 Merry Aart
(Naerab.) See on nüüd küll selline küsimus, nagu mul üks hea tuttav ütleb, et igaüks võib öelda nii, nagu talle pähe tuleb, aga tark inimene enne mõtleb ja siis ütleb. Ma käituksin sellisel moel, et ma võtaksin õiguse mitte vastata. See on nii kuum teema ja seda on vaja väga tõsiselt analüüsida. Olles ise erialalt loomakasvataja, tean, et ükski asi ei ole nii mustvalge, nagu see välja käiakse. Kas on üldse tegemist selle tüvega, mida surmapõhjusena välja tuuakse, või ei ole see see tüvi? Millal meil üldse hakati neid tüvesid määrama? Siin on hästi palju vahtu üles keerutatud. Ma jätaksin selle uurimise spetsialistidele, veterinaaridele ega segaks üldse sellesse poliitikat.

09:17 Aseesimees Siim Kallas
Andrei Korobeinik, küsimus, palun!

09:17 Andrei Korobeinik
Aitäh! Austatud istungi juhataja! Hea ettekandja! Tegemist oli väga põhjaliku ja huvitava ettekandega, aga ma arvan, et me võiksime teemasse sügavuti minna. Te mainisite ettekande lõpus, et tehti päris mitu muudatusettepanekut. Nende seas oli näiteks viis vigade parandust. Kas te oskate öelda, mis vead need olid, ja natuke lahti seletada, mis need parandusettepanekud olid, mis komisjonis arvesse võeti?

09:17 Merry Aart
Jaa, võin küll. Oli kolm muudatusettepanekut. Ühega neist asendati § 49^3 lõikes 6 sõnad "üle ametliku kontrolli teostamise" sõnadega "ametliku kontrollimise". Teine oli viiteviga. Punktis 34, s.o toiduseaduses, § 51^3 täiendatakse lõikega 4^1 järgmises sõnastuses: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse artiklis 35 sätestatud teisest eksperdiarvamusest tuleneva Veterinaar- ja Toiduameti ning käitleja vahelise vaidluse korral võib käitleja taotleda omal kulul algse analüüsi dokumentide läbivaatamist ning vajaduse korral lasta käesoleva paragrahvi lõikes 4 – parandatud lõikes 4 – nimetatud proovi omal kulul analüüsida teises, nimetatud määruse artikli 37 lõikes 1 sätestatud laboratooriumis. Siin on lihtsalt viide ära muudetud, aga sisu on see, et tootjal on omal kulul õigus lasta teha proove mõnes teises akrediteeritud laboratooriumis. Kolmas on veterinaarkorralduse seaduse muudatus. Seal on lihtsalt kirjutatud lisas natukene lühemalt ja on kirjas "sätestatud määras". Enne oli natuke pikem versioon.

09:19 Aseesimees Siim Kallas
Aitäh! Urmas Espenberg, palun!

09:19 Urmas Espenberg
Hea juhataja! Hea ettekandja! Kas komisjonis oli juttu ka hiljutistest ronkade rüüsteretkedest lambakarjade kallal? Kas antud eelnõu aitaks kaasa ka selle küsimuse lahendamisele?

09:19 Merry Aart
Aitäh, Urmas, küsimuse eest! (Naerab.) Täna läheb siin hästi huvitavaks. Ma võin sellest rääkida selles mõttes, et ma olen sellega väga tihedalt seotud ja ma julgen siin puldis ka öelda, et meil on ametnike võim natuke piirid ületanud. See konkreetne juhtum – ma arvan, et sa pidasid silmas seda juhtumit, mis oli Tartumaal –, oli selline, mille kohta ma ka kunagi siin õiguskantslerilt küsisin, mis ta arvab. See protsess tegelikult kestab. Selles peres on lapsed, need on noored inimesed. Mina tean neid sellest ajast saadik, kui nad talu lõid. Oli ainult üks hunnik kive ja vanu palke. Praeguseks on neil väga korralik talu üles ehitatud ja kolm last, nad teevad väga tõhusat tööd. Aga nüüd selle lambakarja juurde. See

lambakari ei ole haigem kui iga teine kari. 90-st kevadel sündinud tallest nokkisid rongad surnuks 50, pluss kolm või neli – ma ei oska öelda – praeguseks juba vana lammast. Millegipärast Tartu keskkonnaamet otsustas, et ronkasid tuleb nii palju hoida, et ronkade laskmise luba sellele talule ei antud. Kõige ehtsamal moel otsiti põhjendusi, saadeti sinna veterinaaramet kohale, saadeti sinna kõiki teisi inspektoreid, et mitte anda ronkade laskmise luba. Lõpuks, kui mina rääkisin selle ametnikuga, kes seal oli – nad vahetusid, oli üks ja teine, siis see …
Härra Jürgen Ligi, ma ei tahaks teid ka segada, aga mul ei ole nii kõva hääl. Ma väga vabandan! Okei. Siis see meesterahvas Tartu keskkonnaametist sisuliselt sõimas mind peaaegu pool tundi ohjeldamatult niimoodi, et mul ei olnud võimalik isegi tutvustada, kes ma olen. Kõik see käis juba Keskkonnaministeeriumi kaudu, õiguskantsleri kaudu ja Keskkonnaameti kaudu. Raskuskese oli suunatud sinna, et teha kõikidele selgeks, et see talu on nii rumal, et nad ei oska lambaid pidada, et lambad on nii haiged, et peavadki ronkadele söödaks minema. Mina tegin selle peale küll ettepaneku, et siis tuleks teha uus tootmisharu – lambakasvatus ronkadele söödaks. Selle peale nad natukene solvusid. Noh, võib-olla oli ka põhjust.
Asi on läinud edasi ja mis ma ütlen: loomulikult on rongad väga targad linnud, võtavad nõrgemaid loomi, neid, kes jäävad maha. Nad ise levitavad ka haigusi, kui nad nokivad. See pilt on päris jube. Nad nokivad kas silma, teevad külje sisse augu, tõmbavad pärasoole välja või võtavad pool keelt ära. Nii et see on päris ebameeldiv pilt.
Kui need ametnikud oleksid olnud targad ametnikud, siis kui nad nägid, et lambad on haiged, nad oleksid pidanud kohe pöörduma veterinaarameti poole, lambakasvatuskonsulentide poole ja sellele talule oleks pidanud sellisel juhul tegema raviprogrammi, aga mitte augusti algusest oktoobri lõpuni või juba siiamaani rääkima ainult seda, kui haiged lambad on ja kui lollakas see talu on. Ma ütlen otse ja eesti keeles välja.
Viimane kord, kui kontrollid tegid sellesse talusse äkkrünnaku – need olid keskkonnaametnikud Tartust, kes helistasid viis minutit ette, et tulevad –, oli perel vaja arsti juurde minna. Aga nad ei julgenud minna. Perenaine oli juba niigi šokis, vahetas riided ära ja siis, kui ta oli poolteist tundi kuulnud, kuidas Taanis on, kuidas Norras on, kuidas siin ja seal on, siis ta lõpuks julges küsida, kas ta tohiks küsida, kes nad on. Nad ei olnud mitme kuu jooksul isegi võtnud vaevaks ennast tutvustada.
Nii et ma ei ütle selle ronkade juhtumi puhul, et talu ei ole süüdi, et seal ei olnud nõrgemaid loomi. Ma ütlen lihtsalt, et ametnike käitumine ei olnud kõige korrektsem.

09:24 Aseesimees Siim Kallas
Riho Breivel, järgmine küsimus.

09:24 Riho Breivel
Austatud juhataja! Austatud esineja! Ma küsin siis sellele eelnõule vastava sisulise küsimuse. § 16, piiripunkt. Siin on ära toodud, et Veterinaar- ja Toiduamet määrab piiripunkti, ja siis lõige 6 ütleb ka, et paragrahvi lõikes 1 sätestatud piiripunkti määramise taotluse sisu nõuded ning taotluse menetlemise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Kas see tähendab, et piiripunkti tegeliku töövaldkonna määrab maaeluminister või siseminister? Kas see ei jää segaseks, kui see ei ole määratud?

09:25 Merry Aart
Aitäh küsimuse eest! Pigem on küsimus selles, et siiamaani olid piiripunktid ja olid ametliku kontrollimise kohad. Piiripunkti määras Euroopa Komisjon. Ametliku kontrollimise kohad määras liikmesriik ise. Nüüd on niimoodi, et ka need ametliku kontrollimise kohad kinnitab Euroopa Komisjon. Nii et see teeb lihtsalt piiripunkti määramise protseduuri 3–6 kuud pikemaks. Aga Eestis on kaheksa piiripunkti ja need on olnud nii kaua, kui mina mäletan. Pole neid ühtegi juurde tehtud ega ühtegi ka ära võetud. Nii et ma siin mingisugust probleemi küll ei näe.

09:26 Aseesimees Siim Kallas
Austatud Riigikogu! Vahepeal üks teadaanne. Vabariigi Valitsus soovib 44 Riigikogu liikme esitatud kirjaliku nõude "Umbusalduse avaldamine maaeluminister Mart Järvikule" arutamist tänasel istungil. Seega, tuginedes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 56 lõike 1 punktile 2 ja lõikele 2 on Riigikogu esimees täiendanud tänase istungi päevakorda selle nõude aruteluga. Arutelu toimub teise päevakorrapunktina ehk pärast Vabariigi Valitsuse algatatud loomatauditõrje seaduse, riigilõivuseaduse,

söödaseaduse, toiduseaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu 90 arutelu lõpetamist ja sellele järgneb väike vaheaeg. Nii et jätkame. Nüüd siis Aivar Kokk.

09:27 Aivar Kokk

Aitäh, austatud juhataja! Hea ettekandja! Ma loen seda eelnõu ja siin on peatükk 6^1, söödajärelevalve tasu. Kõik on ilusti lahti kirjutatud, mille eest seda raha võetakse, aga ma ei leia selle eelnõu juurest, kus koha peal on need rahalised numbrid, kui suur see söödajärelevalve tasu on. Küll on see ettevõtjale teatamis- ja loakohustuste ja kõigi muude kohustuste täitmiseks, aga ma ei näe numbreid. Kas selles eelnõus on ikkagi kuskil ka need read, mis see ettevõtja ühel hetkel maksma hakkab, või tuleb see ministri määrusega? Ja kui see tuleb ministri määrusega, siis peaks olema enne kolmandat lugemist kindlasti see määrus ka siin eelnõu juures.

09:27 Merry Aart

Aitäh küsimuse eest! See tuleb määruse lisasse, nii palju kui mina aru sain. Aga Hendrik Kuusk avalikustas ka need numbrid. Kui seadus vastu võetakse, siis alates 2020. aastast on tunnitasu määrad toidujärelevalvel 23,84 eurot, söödajärelevalvel 33,7 eurot, veterinaartoimingute järelevalvel 14,9 eurot. Tunnihind läheb natukene kõrgemaks sellepärast, et tunnihinna sisse hakatakse arvestama ka laboratoorseid uuringuid, mida siiamaani ei arvestatud, aga toimingute arv ühe ettevõtja kohta jääb väiksemaks.

09:28 Aseesimees Siim Kallas

Peeter Ernits, palun teine küsimus!

09:28 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Lihtsalt nii oluline küsimus, et ei saa vaikida, kuna see puudutab veterinaarametit. Minu mäletamist mööda vahetas maaeluminister Kruuse ühe toonase veterinaaria kõrgharidusega spetsialisti välja inimese vastu, kes seda valdkonda ei tunne ja kellel vastavat haridust ei ole. Kas see seaduseelnõu oleks jäänud tulemata, kui ametit oleks juhtinud pädev inimene?

09:29 Merry Aart

(Naerab.) Aitäh, Peeter, küsimuse eest! Aga ma kasutaksin oma õigust mitte vastata. Ma ei ole ennustaja, ei oska öelda.

09:29 Aseesimees Siim Kallas

Nõndaks, rohkem küsimusi ei ole. Aitäh ettekandjale! Mulle öeldi, et kui ma lugesin seda teadaannet ette, oli minu mikrofon salapäraste jõudude tegutsemisel välja lülitatud. Nii et ma loen selle korrale vastavalt uuesti ette.
Vabariigi Valitsus soovib 44 Riigikogu liikme esitatud kirjaliku nõude "Umbusalduse avaldamine maaeluminister Mart Järvikule" arutamist tänasel istungil. Seega, tuginedes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 56 lõike 1 punktile 2 ja lõikele 2, on Riigikogu esimees täiendanud tänase istungi päevakorda selle nõude aruteluga. See toimub teise päevakorrapunktina ehk pärast Vabariigi Valitsuse algatatud loomatauditõrje seaduse, riigilõivuseaduse, söödaseaduse, toiduseaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu 90 arutelu lõpetamist. Sellele järgneb ka väike vaheaeg. Nii et jätkame siis nüüd eelnõu 90 arutelu nii, nagu kirjatäht ette näeb.
Nüüd on võimalik avada läbirääkimised. Läbirääkimistel osalemise soovi ei ole. Meil on tarvis läbi vaadata muudatusettepanekud. Maaelukomisjon on esitanud selle eelnõu kohta kolm muudatusettepanekut. Esimene muudatusettepanek – täiendada eelnõu § 4 punktiga 25, muutes järgnevate punktide numeratsiooni, järgmises sõnastuses: "25) paragrahvi 49^3 lõikes 6 asendatakse sõnad "üle ametliku kontrolli teostamise" sõnadega "ametliku kontrollimise";". See on maaelukomisjoni ettepanek, mida juhtivkomisjon on täielikult arvestanud. Kas keegi soovib seda hääletusele panna? Taavi Rõivas.

09:31 Taavi Rõivas

Aitäh! Palun Reformierakonna fraktsiooni nimel seda muudatusettepanekut hääletada!

09:31 Aseesimees Siim Kallas

Selge! Esimene muudatusettepanek läheb hääletusele.
Paluks tähelepanu! Panen hääletusele Reformierakonna fraktsiooni ettepaneku hääletada eelnõu 90 esimest muudatusettepanekut. Ma ei loe seda muudatusettepanekut ette, et mitte numbritega eksida, aga teil on see tekst olemas. Selle ettepaneku on teinud maaelukomisjon ja ettepanek on arvestada seda täielikult. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Poolt on 80 auväärset Riigikogu liiget, vastu on 1. See muudatusettepanek leidis toetust ja läheb seadusesse.
Härra Stalnuhhin soovis vahepeal midagi öelda? Ei soovinud. Siis läheme edasi.
Teine muudatusettepanek on samamoodi maaelukomisjonilt. Juhtivkomisjon on otsustanud seda täielikult arvestada ja ma seda ette ei loe. Kolleeg ütles, et parem mitte lugeda neid punkte, § 51, lõige 4^1 ja nii edasi, et kuskil mingi murd valesti ei läheks, aga te saate seda lugeda tekstist. Igatahes, teine ettepanek. Kas keegi soovib seda hääletada? Ei näe. Siis läheme kolmanda muudatusettepaneku juurde ja see on jälle samasugune tark ettepanek maaelukomisjonilt ja juhtivkomisjonina on komisjon seda ka täielikult arvestanud. Näib nii, et keegi hääletamist ei soovi. See tähendab, et eelnõu 90 teine lugemine on lõpetatud ja see päevakorrapunkt ammendatud.
Nüüd on 20 minutit vaheaega. Nii otsustas juhatus.
V a h e a e g

---

2. 10:57 44 Riigikogu liikme esitatud kirjalik nõue umbusalduse avaldamiseks maaeluminister Mart Järvikule

09:57 Esimees Henn Põlluaas

Vaheaeg on lõppenud. Lugupeetud Riigikogu, hakkame käsitlema 44 Riigikogu liikme esitatud nõuet umbusalduse avaldamiseks maaeluminister Mart Järvikule. Ma tutvustan protseduuri. Kõigepealt saavad sõna umbusaldamise algatajad, sõnavõtt kestab kuni 20 minutit, siis on ministri sõnavõtt, samuti kuni 20 minutit, seejärel võib iga Riigikogu liige esitada ministrile kuni kaks suulist küsimust, mille pikkus on üks minut, seejärel avan läbirääkimised, sõna saavad fraktsioonide esindajad kõnepuldist (5 + 3 minutit) ning seejärel läheme lõpphääletuse juurde. Palun kõigepealt siia umbusaldamise algatajate esindaja, kelleks on Kaja Kallas. Palun!

09:59 Kaja Kallas

Lugupeetud juhataja! Hea minister! Head kolleegid! Kui te arvate, et meile väga meeldib neid umbusaldusavaldusi pidevalt esitada, siis te muidugi eksite. Eksite rängalt. Ei meeldi. Ei meeldi see, et pidevalt valitseb ühiskonnas tüli, valetamise ja vassimise meeleolu. Ei meeldi see, et valitsuses toimuvad skandaalid vähendavad demokraatia usaldusväärsust inimeste silmis. Ei meeldi see, et valitsuses toimuv kahjustab Eesti rahvusvahelist mainet. Aga meie opositsioonina ei saa lihtsalt pealt vaadata, kui valitsuse liige viib valitsemiskultuuri nii madalale tasemele, ja kui valitsuse liikmed lisaks eri ühiskonnagruppide ründamisele, oma võimupiiride ületamisele, õigusriigi õõnestamisele hakkavad seda riiki endale ja oma sõpradele tasku toppima.
Head kolleegid koalitsioonist! Te saate ju ise ka aru, et asi on paha, miks te muidu üritate aega võtta ja avalikkust eksitada mingi tõekomisjoni tegemisega. Loomulikult, kohusetundlikud riigiametnikud panevad teile ritta kõik needsamad faktid, mis on juba praegu teada. Te ju teate, et otsus saab olla ainult üks: maaeluminister Mart Järvik ei saa aru ministriametiga kaasnevast vastutusest ega sobi seetõttu ministriametit pidama. Me oleme täna siin saalis ühel nõul Isamaa ja Keskerakonnaga, et minister Järvik ei saa jätkata, ja pakume teile võimalust see punnseis lahendada.
Kuigi kõik need andmed on ajakirjanduses juba korduvalt läbi valgustatud, toome ära need asjaolud, mis on käesolevaks hetkeks teada. Esiteks, maaeluminister Mart Järvik on kogu suve ja sügise oma sekkumisega takistanud listeeriaskandaali lahendamist, rünnates Veterinaar- ja Toiduameti tegutsemist. Rõhutame, et sõltumatu, toiduohutuse eest vastutava ameti poliitiline ründamine võib tuua Eesti

toidueksperdile katastroofilisi tagajärgi. Eriti olukorras, kus Eestiga seotud bakteritüve on avastatud ka väljaspool meie riiki. Minister Järvik on avalikkusele mitmel korral valetanud selle kohta, mis hetkel ja kuidas ta listeeriabakterist teada sai. Järvik ütles, et kuulis listeeriabakteri levikust turul maasikareidil viibides, see oli 18. juulil k.a. Ometi saatis minister Järvik 9. juulil ehk peaaegu poolteist nädalat varem VTA-le kirja, kus oli 19 väga põhjalikku küsimust, mis kõik olid otseselt seotud listeeriabakteri levikuga. Mitmed küsimused puudutasid otseselt ettevõtet M.V.Wool. Minister valetas avalikkusele, kui ütles: "13. augustil, kui ma õigesti mäletan, oli meil majas koosolek ja selle põhjuseks oli, et M. V. Wool pöördus ministeeriumi poole, sest polnud rahul veterinaar- ja toiduameti (VTA) poolt tehtuga. /.../ Mina kuulsin [Mati] Vetevoolu nime siis esimest korda." See maaeluminister Järviku väide on järjekordne vale. Protokollist selgub, et minister Järvik osales kaks kuud varem ehk 12. juunil M.V.Wooli ruumides toimunud kohtumisel, kus peatuti põhjalikumalt just listeeriabakteri teemal ja kus enne teda kõneles ka Mati Vetevool.
On selge, et maaeluminister Mart Järvik ei taju ministri sõna kaalu ning valetab tahtlikult, mitte ei eksi juhuslikult kuupäevadega. Seda kinnitab ka tõsiasi, et ta ei soovinud jagada protokolle ja kirjavahetust, kust oleks selgunud täpsed kuupäevad. 25. oktoobril Maaeluministeeriumisse saadetud vastavasisulisele teabenõudele otsustas minister Järvik sisuliselt mitte vastata ning oma keeldumist põhjendas ta sisutühja vastusega. Kõik ikka selle nimel, et varjata oma kahtlusi äratavat tegevust. Lisaks rahva tervise ohtu seadmisele takistas minister õigusemõistmist ja üritas mitte anda PRIA-le õigust kohtus riiki esindada. Maaeluminister Mart Järvik jättis allkirjastamata volitused, et PRIA saaks kriminaalmenetluses kannatanuna seista avaliku raha kasutamise eest. Selliselt tegutsedes on minister ja tema nõuandja käitunud avalikku huvi kahjustavalt.
Maaeluminister Mart Järvik ei suutnud aru saada oma nõuniku kaheldava väärtusega nõust, kuigi nõuandja huvide konfliktile juhtisid alates maikuust tähelepanu nii maaelukomisjon, Maaeluministeeriumi ametkond kui ka PRIA. Peale huvide konflikti avalikuks tulemist ei tunnistanud maaeluminister toimunut, vaid hakkas jälle valetama. Ta valetas nii Urmas Arumäe nõunikuks palkamise kohta kui ka volitusele allkirja mitteandmise kohta. Maaeluminister Mart Järvik ütles: "Mina ei andnud sellepärast volitust, kuna taheti tagantjärgi vanadele asjadele, eelmise ministri aegsetele asjadele, volitust." See on paraku järjekordne vale. Ka volitus, millele Mart Järvik andis allkirja, oli eelmise ministri aegne. See tähendab, et motivatsioon, miks ta ei andnud allkirja just sellele konkreetsele volitusele, oli hoopis teine. Need põhjused on ära toodud eilses Postimehes. Nimelt kirjutas eilne Postimees, et nii nõunik Arumäe kui ka minister ise ja need inimesed, kelle vastu PRIA soovib nõuet esitada, on sõbrad juba lapsepõlvest. On selged viited, et maaeluminister Mart Järvik eelistas riigi huvidele erahuvisid. Seeläbi võib riigile tekkida kahju kuni 1,1 miljonit eurot.
Vaadates seda, kuidas valitsus teeb üliinimlikke pingutusi, et maaeluminister Järvikut ametis hoida, kuigi tema valed on mitu korda hullemad kui väliskaubandus- ja infotehnoloogiaminister Kert Kingo valed, tahaksin ma proua Kert Kingo käest küsida: kuidas teie ennast selles valguses tunnete? Teid ohverdati esimese vale peale kiirelt ja kindlalt, Mart Järvikul lastakse aga edasi valetada ja mitte midagi ei juhtu. Valitsusliikmetele meeldib rääkida töörahust, aga sõna "töörahu" nende jutus viitab sellele, et ministrid peaksid kabinetivaikuses saama toimetada oma tumedaid tegusid. Töörahu ja stabiilset valitsust on vaja Eesti inimestele, et nad saaksid rahus oma tegemistele keskenduda, mitte ei peaks iga täiskuu ajal lugema järjekordsest piinlikust skandaalist, mille mõni valitsuse liige on põhjustanud.
Mõneti võib mõista valitsuse liikmete ringkäendust ja peaministri põhimõttelagedust maaeluministri küsimuse lahendamisel. Aga kuidas saate teie, koalitsioonisaadikud, täna hääletada ministri umbusaldamise vastu ehk selle poolt, et te usaldate maaeluministrit, ning kümne päeva pärast – kui riigisekretäri komisjon on konstateerinud täpselt samasid asjaolusid, mida me hetkel kirjeldanud oleme, võib-olla lihtsalt detailsemalt – te peate tõdema, et teie moraalne kompass on paigast ära ja te tegite vale otsuse? Teie oma otsust siis enam muuta ei saa, sest see küsimus Riigikokku tagasi ei tule. Siis jääb teie hingele see, et te kiitsite heaks kõik need teod ja te usaldate riigi juhtimise juurde inimesi, kes meie Eestit üritavad oma sõpradele laiali tassida. Kui te soovite seista tõe eest ja olla vastu valetamisele, siis siin, Riigikogu saalis, on just see õige koht, kus te saate täna, nüüd ja praegu panna punkti minister Järviku valedele. Palun hääletage selle umbusaldusavalduse poolt! Aitäh!

10:08 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Nüüd kutsun ma kõnepulti maaeluminister Mart Järviku. Sõnavõtt kestab kuni 20 minutit.

10:08 Maaeluminister Mart Järvik
Tere, hea Riigikogu esimees ja austatud Riigikogu liikmed! Olen sattunud sellesse skandaali seoses ühe tüliga meie majas. See algas sellest, et tahtsin algatada toiduohutuse auditi ja andsin sellest teada. Sealtmaalt meil kantsleriga enam koostöö ei laabunud. Sealtmaalt hakkas ka vastutöö minu vastu, mitte ainult tema poolt, vaid ka osa ametnike poolt, mis on lõpuks meedia kaudu võimendunud selleni, et olen siin puldis ja mul on võib-olla au saada nende ministrite nimekirja, kellele on umbusaldust avaldatud. Rohkemat ma lisada ei soovi. Aitäh!

10:09 Esimees Henn Põlluaas
Lugupeetud minister, teile on terve hulk küsimusi. Esimesena Jürgen Ligi, palun!

10:10 Jürgen Ligi
Aitäh! Härra Järvik, see oli väga huvitav ettekanne. Me saime teada, et teid kiusatakse ja teile töötatakse vastu. Seni me teadsime selliseid asju, et teie olete oma aja pühendanud sellele, et tõestada, et te olete teinud asju unustamise, eksimise ja võib-olla mittemäletamise tõttu, ning teine pool on öelnud, et te valetate ja ajate taga omakasu. Selles suures vastasseisus on auhind tegelikult ju väga väike. Kui teie saate kehtestatud oma tõe, et te tegelikult lihtsalt ei tea, te eksite ja teile töötatakse vastu, siis see ei ole väga suur karikas. Miks te ise tagasi ei astu, kui te näete, et te segate valitsust töötamast ja kogu maailm räägib teist selles väga haledas situatsioonis? Miks te ennast ja teisi tule alt välja ei tõmba?

10:11 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest ja seisukoha eest! Ma ei jaga seda seisukohta ja kinnitan, et ma olen ausalt käitunud.

10:11 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Madis Milling, palun!

10:11 Madis Milling
Suur tänu, härra istungi juhataja! Austatud härra Järvik! Teatavasti oli teile esitatud kutse tulla täna hommikul korruptsioonivastasesse erikomisjoni just nimelt eespool räägitud asjadest aru andma. Te ei ilmunud sinna, kuna väidetavalt ei olnud teil aega. Ometigi olete te hetkel siin saalis. Miks te arvate, et minister võib kutseid Riigikokku tõlgendada valikuliselt ja oma suva järgi?

10:12 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Kaks päeva varem oli saadetud välja kutse valitsuse kabinetiistungile ja seal oli ka üks minu punkt. Valitsuse kabinetiistung toimus, sain sealt tulema seoses sellega, et tuleb umbusaldusavaldus. Kutse sinna komisjoni tuli hiljem. Ma ei saa puududa valitsuse kabinetiistungilt.

10:12 Esimees Henn Põlluaas
Kalle Grünthal, palun!

10:12 Kalle Grünthal
Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Austatud minister! Mul on rõõm tõdeda, et meie suurepärane ajakirjandus on paljastanud teie 50 aasta taguse n-ö korruptsioonikahtluse või, ütleme, huvide konflikti teema, kui te käisite ühe isikuga ühes klassis. Ma usun, et ajakirjandus jätkab seda tööd, sest oluline on selgitada välja ka see, kellega te õunaraksus käisite või tüdrukuid patsist sikutasite.
Aga nüüd tulen ma oma küsimuse alguse juurde. Auväärses Tallinna Reaalkoolis on õppinud meie Riigikogu lugupeetud liikmed Taavi Rõivas ja Jevgeni Ossinovski. See on kahtlemata hea kool, kuid mind teeb murelikuks see, et selles koolis on õppinud ka selline natsiideoloog nagu Alfred Rosenberg. Nüüd on probleem selles, et tema vaim mõjutab siiamaani ka tänaseid Riigikogu liikmeid. Jevgeni Ossinovski esines siin mõni aasta tagasi sellise väljaütlemisega nagu "EKRE-taoline inimrämps", mis on kahtlemata, ütleme, sarnane natsiideoloogia põhialustega. Mis me peame tegema selle kooliga, kas maha lõhkuma, või on mingeid muid variante veel?

10:13 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh huvitava küsimuse eest! Tõesti, kool ei ole selles süüdi, et seal on teatud õpilased õppinud. Antud juhul ei näe ka põhjust selleks, et kool lammutada. See ei ole tõesti asjakohane. Aga ütlen niipalju, et need vihjed, mis olid eile Postimehes, ei pea paika. Ma tunnen küll Rein Soosaart kooliajast, aga ma ei ole kunagi olnud tema sõber, ma olen temaga mõne korra elus kohtunud. Ka see, et ma olen tema hõimlane, ei pea paika.

10:14 Esimees Henn Põlluaas
Kalle Laanet, palun!

10:14 Kalle Laanet
Aitäh! Saaremaa põllumajandusettevõtjad on väga mures, kuna tööjõupuudus selles sektoris pärsib nende tegevust. Nad on korduvalt pöördunud minu kui Riigikogu liikme poole küsimusega, miks ei võimaldata võtta põllumajandussektorisse tööle piisavalt töötajaid kolmandatest riikidest. Sellest tulenevalt küsisin teilt peale teie Saaremaa visiiti siin Riigikogu saalis, milliste muredega põllumajandusettevõtjad teie poole pöördusid. Teie vastus: "Aga Saaremaal käies kohtusin tõesti mitme ettevõtjaga ja, huvitav-huvitav, saarlased seda probleemi ei püstitanud, et neil oleks tööjõuga probleemi. Nendel oli muid muresid, aga tööjõuprobleem ei tulnud Saaremaal mitte kordagi käsitlusele." Suhtlesin peale seda, kui te olite oma vastuse andnud, inimestega, kellega te kohtusite, ja nende vastus mulle oli, et tööjõuprobleemidest põllumajandussektoris teile räägiti. Kas te olete ka täna seisukohal, et tööjõuprobleemidest Saaremaal teile kui põllumajandusministrile sellel kohtumisel ei räägitud?

10:15 Maaeluminister Mart Järvik
Tõesti, eelmine kord see küsimus teil mulle oli. Mina ei mäleta seda, et me oleks sellist küsimust Saaremaal arutanud.

10:15 Esimees Henn Põlluaas
Liina Kersna, palun!

10:15 Liina Kersna
Suur tänu, hea eesistuja! Austatud minister! On üldiselt teada, et te soovite lahti lasta oma ministeeriumi kantslerit. Vähem on teada, et te olete algatanud ka ministeeriumi põhimääruse muudatuse, te soovite vabaneda ühest asekantslerist, just sellest asekantslerist, kes vastutab toiduohutuse eest. Tegemist on Maaeluministeeriumi pikaaegse ametniku, asekantsler Toomas Kevvaiga. Minu küsimus on: miks te umbusaldate ühte oma asekantslerit, Toomas Kevvaid?

10:16 Maaeluminister Mart Järvik
Ma vastan sellele küsimusele nii. Sellega ma tagan, et Eestis oleks toiduohutusvaldkonna töö perfektne. Praegu on seal probleeme, seda näitas ka toiduohutuse audit.

10:16 Esimees Henn Põlluaas
Hanno Pevkur, palun!

10:16 Hanno Pevkur
Aitäh! Härra minister! Jättes kõrvale kõik juriidilised nüansid ja nõksud, riigisekretäri tehtavad uurimised ja kõik-kõik muud bürokraatlikud teemad, küsin teilt hästi lihtsalt: kas te oma eetiliste tõekspidamiste ja südametunnistuse järgi tunnete, et olete kõik õigesti teinud ega peaks isegi mõtlema sellele, et midagi on läinud viltu nii Arumäe nõunikuks palkamisel kui ka sekkumisel VTA ja PRIA tegevusse, vaid et see kõik on teie hinnangul olnud igati eetiline ja teie südametunnistusega kooskõlas?

10:17 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh! Ma olen alati käitunud eetiliselt. Arumäe probleem on maha võetud sellega, et lõppes leping, mille alusel ta minule nõu andis.

10:17 Esimees Henn Põlluaas
Jaak Juske, palun!

10:17 Jaak Juske
Austatud Riigikogu esimees! Hea minister! Ma kõigepealt pöördun kolleeg Grünthali poole. Ma olen Tallinna Reaalkooli õpetaja. On ääretult kohatu ja häbiväärne kutsuda üles hävitama kooli, kus õpib mitusada last. Häbi! Aga, austatud härra minister, mul on teile küsimus. Teatavasti olete lasknud panna oma ministeeriumi seinale ka okupatsiooniaegsete ministrite pildid. Miks te olete loobunud Eesti Vabariigi õigusliku järjepidevuse põhimõttest ja miks te olete lasknud panna üles nende ministrite pildid, kellest osa oli seotud ka Stalini-aegsete repressioonidega Eesti maarahva vastu?

10:18 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Sellega, et ma lasin need pildid tagasi panna, tagan ma ajaloolise järjepidevuse. Me ei saa eitada nõukogude aega. See ministeerium on töötanud kogu aeg selle nimel, et Eesti põllumajandus oleks tipus, ka Nõukogude Liidu ajal. Minul puuduvad küll andmed selles majas töötanud ministrite kohta, et keegi neist oleks kedagi represseerinud.

10:18 Esimees Henn Põlluaas
Erkki Keldo, palun!

10:19 Erkki Keldo
Hea minister! Ma usun, et te saate aru, et asi ei ole ainult teie nõuniku n-ö kriminaalses tegevuses, vaid teie seoses sellega. Justiitsminister on andnud ajakirjandusele intervjuusid, et tema saab aru nii, et kui maaeluminister küsis ehk teie küsisite PRIA volituste kohta, siis see oli pärast seda, kui teie nõunik Arumäe või tema advokaadibüroo oli esindanud kohtuvaidluses PRIA-ga teatud eraettevõtjaid ja nende advokaatidel oli kaitsetaktika, et PRIA ei tohi kohtus olla ilma ministri volituseta. Siis teie juhuslikult läksite küsima justiitsministri käest, kas PRIA ikka võib esindada Maaeluministeeriumit ilma teie volituseta. Justiitsminister on saanud aru, et see oli konkreetne soov takistada õigusemõistmist. Seal on ka teie allkiri või õigemini ei ole seal teie allkirja, sest te otsustasite seda volitust mitte anda. Kas see ei ole tahtlik kohtuprotsessi segamine, tahtlik riigi huvide mittekaitsmine?

10:20 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Ma olen selle kohta piisavalt selgitusi jaganud. PRIA-l ei ole volitust kohtu jaoks vaja, seda kinnitas ka justiitsministri kiri.

10:20 Esimees Henn Põlluaas
Marko Mihkelson, palun!

10:20 Marko Mihkelson
Aitäh! Lugupeetud umbusaldatav! Teie koalitsioonipartneri Isamaa fraktsiooni juht Priit Sibul alles mõni päev tagasi olukorda kirjeldades ja kõiki neid fakte, mis siin saaliski on nüüd kõlanud, meelde tuletades, ütles, et nende erakonna jaoks, nende fraktsiooni jaoks ei ole selline poliitiline kultuur või käsitlus poliitilisest kultuurist kohane ja et maaeluminister peaks võtma poliitilise vastutuse. Kuulates teie esinemist ja vastuseid nii siin saalis kui ka meedias, jääb mulje, et teil on väga äraspidine käsitlus poliitilisest kultuurist. Võib-olla te jagate oma nägemust, mida teie arvates tähendab poliitiline vastutus poliitilise kultuuri kontekstis demokraatlikus riigis.

10:21 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Poliitiline vastutus tähendab seda, et minister käitub oma tegevuses seadusi jälgides ja järgides. Ma püüan seda teha ka tulevikus ja väidan, et ma olen seda teinud oma paremast teadmisest lähtudes ka minevikus.

10:21 Esimees Henn Põlluaas

Aivar Sõerd, palun!

10:21 Aivar Sõerd
Austatud juhataja! Austatud minister! Ma räägin, tuginedes oma kogemusele, sest ma olen esindanud ameti juhina riiki, töötanud nelja-viie ministri alluvuses ja ka palunud volitusi, kuid kunagi pole tekkinud sellist probleemi, et minister volitust ei anna. Te ütlesite, et PRIA-l polnud volitust vaja, aga avalikult kättesaadavatest materjalidest selgub, et nende volituste küsimus ikkagi kohtumenetluses tõusetus. Üldvolitust te PRIA-le ei andnud, aga asja oleks saanud ära lahendada ka erivolitusega. Ühes kriminaalasjas te andsite erivolituse, aga samalaadses asjas, see on see Soosaarte asi, te erivolitust ei andnud. Miks te tegite sellise vahe, et ühes asjas, kus PRIA esindas riiki, andsite erimenetluse volituse, aga teises samalaadses asjas ei andnud?

10:22 Maaeluminister Mart Järvik
Küsimus oli justiitsministrile juba saadetud ja sealt tuli ka vastus, et ei ole vaja anda volitusi, PRIA-l on õigus ilma volituseta kohut käia, sellepärast ei olnud mul vaja anda lisavolitusi.

10:22 Esimees Henn Põlluaas
Valdo Randpere, palun!

10:23 Valdo Randpere
Aitäh! Mul on hästi lühike küsimus. Kas sa oled endiselt sellel seisukohal, et Eestit juhivad salajuudid ja sionistid?

10:23 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Ma olen sellele meedias juba vastanud.

10:23 Esimees Henn Põlluaas
Andres Sutt, palun!

10:23 Andres Sutt
Aitäh! Ma arvan, härra minister, et viisakas on saadikute küsimustele siiski vastata. Samamoodi ei ole mitte ainult viisakas, vaid on ka teie kohustus tulla komisjoni istungile siis, kui teid kutsutakse. See, et teil samal ajal on valitsuse istung, ei ole tõsine vabandus. Aga nüüd minu küsimus. Millal te tutvusite ministeeriumi sisereeglitega, mis käsitlevad huvide konflikti vältimist? Kas ning kui, siis milliseid täiendusi te olete ministrina soovitanud nendes reeglites teha, et maandada huvide konflikti riske, sh ministri nõunike puhul?

10:23 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Ma olen tutvunud selle dokumendiga ega ole omalt poolt sinna ettepanekuid teinud.

10:24 Esimees Henn Põlluaas
Urmas Kruuse, palun!

10:24 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Kui te oma pressiteates ütlesite, et Veterinaar- ja Toiduamet kasutab ülemäärast jõudu ühe ettevõtja suhtes, selleks et kõik oleks kontrolli all, tagamaks inimeste tervist, ja te ei saanud aru sellest, et tegemist on eriti raske juhtumiga, siis te panite kahtluse alla Euroopas üldtunnustatud kontrollimehhanismi, mis puudutab nii proovide võtmist kui ka nende menetlemist. Aga vastukaaluks sellele Euroopas väljakujunenud reeglistikule pakkusite te uut tarbijaohutuse kontrolli. See paistis välja kahel korral. Esimesel korral siis, kui te ütlesite, et teie sööte seda kala, st et kõik võivad seda süüa, terve Eesti rahvas võib seda süüa. Teine kord te ütlesite, et

midagi ei juhtu, kui viinamarju ei pesta, et te olete siiamaani elus. Kas te saate aru sellest, et see tase, mis Euroopa Liidus on toiduohutuses välja kujundatud, ei sõltu ministri võimalikust menüüst, sellest, mida ta iga päev tarbib?

10:25 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh! Ma söön kala ka edaspidi ja tagan ministrina toiduohutuse valdkonnas toiduohutuse nõuete täitmise. Sellepärast teen ka seda tööd edasi.

10:25 Esimees Henn Põlluaas
Anti Poolamets, palun!

10:25 Anti Poolamets
Lugupeetud juhataja! Austatud ettekandja! Postimees on teinud fenomenaalse detektiivitöö ja toonud välja olulised dokumendid Võidula algkoolist. Nimelt on Võidula algkooli juhataja 1. septembri 1963. aasta käskkirjas nr 1 kirjas, et teie olete selle algkooli õpilaste hulgas. Palun teilt otsekohest vastust, aitamaks Postimehe ajakirjanikel leida veel niite või mõnda vihjet. Rääkige otse, milline oli teie õppeedukus Võidula algkoolis.

10:26 Maaeluminister Mart Järvik
Õppeedukusega mul vist probleeme ei olnud, ma sain isegi kiita, aga viimasel ajal ei ole mul neid klassitunnistusi käes olnud.

10:26 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Kristina Šmigun-Vähi, palun!

10:26 Kristina Šmigun-Vähi
Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud härra Järvik! Teile anti võimalus siin kõnepuldis oma seisukohtade eest seista ja ennast kaitsta. Ainuke asi, mida te ütlesite, oli see, et te süüdistasite ministeeriumit. Kuidas te kavatsete selles ministeeriumis tööd jätkata? Mida te teete?

10:27 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Ma ütlesin tõesti, et meil koostöö ei laabunud, ja selleks, et koostöö tulevikus hakkaks laabuma, on otsused tehtud.

10:27 Esimees Henn Põlluaas
Katri Raik, palun!

10:27 Katri Raik
Hea minister Järvik! Kuku! (Naer saalis.) Hea minister Järvik! Olen korruptsioonivastase erikomisjoni esimees ja olen pidanud teiega kirjavahetust. Ma ei ole teie käest kahjuks isiklikult vastust saanud, olen teie nõuniku vahendusel teiega suhelnud. Te pakkusite täna hommiku asemel erikomisjoni kokkusaamise ajaks 3. detsembrit. See on kolme nädala pärast, mis on märkimisväärselt pikk aeg. Ma loodan, et te leiate oma järgmise nädala tihedas ajagraafikus ka erikomisjoni erakorralise istungi jaoks siiski aja, näiteks neljapäeva hommikul või reedel. Täna toimus meie komisjoni istung ja palju küsimusi jäi õhku.
Mul on üks konkreetne küsimus. Te ütlete küll, et te härra Arumäe teemal sõna ei võta, sest härra Arumäe on töölt lahkunud. Aga te siiski palkasite härra Arumäe, õigupoolest tema büroo endale õigusnõu andma. See on üsna ebatavaline lahendus, et ei palgata mitte ühte inimest, vaid palgatakse büroo. Aga see selleks. Et tegemist võib olla huvide konfliktiga, oli juttu 7. mail maaelukomisjonis. Kas teid ka ministeeriumis informeeriti, et tegemist võib olla huvide konfliktiga? Kas teil oli oma lähemate kolleegidega sellel teemal juttu?

10:28 Maaeluminister Mart Järvik

Selle lepingu Arumäega valmistas ette meie maja kantsler, nad vahetasid kirju ja mõtteid mitu päeva. Mina allkirjastasin selle lepingu ja Arumäe kui juhtimisteaduste doktor on mulle head nõu andnud. Endise justiitsministrina, kes ta kunagi oli, tunneb ta väga hästi ka seadusandlust. Ka selles on ta mulle nõu andnud.

10:29 Esimees Henn Põlluaas
Toomas Kivimägi, palun!

10:29 Toomas Kivimägi
Aitäh, härra juhataja! Härra Järvik, nii väljapaistvat kõnet ja nii sõnakat ministrit kui teie täna siin saalis mina ei mäleta, aga eks minu karjäär ole ka lühike, kuus aastat. Sõna "väljapaistvat" oli loomulikult jutumärkides, tegelikkuses on piinlik, tegelikkuses on väga piinlik. Minu jaoks on uus tase n-ö kõige halvemas tähenduses ka see, et minister on kõigile arusaadavalt takistanud PRIA-l kaitsta riigi huve – ja jutt ei ole peenrahast, jutt on 1,1 miljonist eurost –, nii et Riigikogu peab algatama umbusalduse selle inimese vastu, selle ministri vastu, selmet minister kas astuks ise tagasi või selle otsuse teeks peaminister. Kas te teate veel kedagi peale iseenda, kes usub, et VTA, PRIA, kantsler, ametnikud, teie koalitsioonikaaslasest justiitsminister – kõik nad kavandavad vandenõu teie vastu, kõik nad eksivad, ainult teil on õigus? Kas teil natukenegi on veel kohuse- ja vastutustunnet?

10:30 Maaeluminister Mart Järvik
Mul on kohuse- ja vastutustunne. Ma uurisin välja, kas PRIA-l on seda volitust vaja või ei ole. Ei ole vaja. Seega ei ole kuidagi takistatud kohtus selle 1,2 miljoni (ma ei tea neid täpseid summasid) tagasinõudmine.

10:30 Esimees Henn Põlluaas
Jürgen Ligi, palun!

10:30 Jürgen Ligi
Aitäh! Aus minister annaks selle allkirja kas või topeltgarantiina. Aga minu esimene küsimus oli selle kohta, et kas teid rahuldab see auhind, et te olete lihtsalt rumal, te ei mäleta, te ei tea, te ei tunne häid kombeid ja te suudate seista lõpuni vastu süüdistustele, et te valetate ja ajate taga omakasu. Minu eelmise küsimuse sõnastus oli: miks te ise tagasi ei astu, et päästa valitsust? Ma nüüd proovin uuesti: miks te ise tagasi ei astu, et päästa valitsust ja oma sõpru sellest piinlikust olukorrast? Ja juhul kui te ametisse jääte, kas teid rahuldab see auhind, et te lihtsalt ei tea, ei mäleta ega tunne häid valitsemise kombeid?

10:31 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh! See, et ma tagasi ei astu ja minu erakond on mu selja taga, on selge. See, et ma olen käitunud eetiliselt, vastupidi sellele, mida väidab ajakirjandus vahtu üles kloppides, on tõde. Ma ei astu tagasi ja see on lõplik seisukoht.

10:32 Esimees Henn Põlluaas
Keit Pentus-Rosimannus, palun!

10:32 Keit Pentus-Rosimannus
Aitäh, hea spiiker! Lugupeetud minister! Ma jätkan Liina Kersna küsimust. On täiesti pretsedenditu see, kuidas te olete ette võtnud nende riigiteenijate kangutamise, kes ei ole olnud valmis vastuväideteta alluma teie poliitilisele survele küsimustes, mille seaduslikkus on praegu küsimärgi all. See on poliitiline tagakiusamine kõige räigemal moel. Ma palun teilt selgitust ja vastust küsimusele, kas tõesti vastab tõele see, et eile hilisõhtul saatsite te kiirkorras kooskõlastamisele oma ministeeriumi põhimääruse muudatuse, mille sisuks oleks olnud ühe asekantsleri ametist lahtikangutamine ja selle muudatuse esitamine täna kiirkorras valitsuse istungile. Kas selline plaan oli?

10:33 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Selle jaoks, et toiduohutusega oleks meil ministeeriumis kõik hästi, et valdkond töötaks hästi, on need otsused tehtud. Riigikontroll vihjas oma auditis ebakõladele ja ka meie maja audit andis selleks põhjuse.

10:33 Esimees Henn Põlluaas
Riina Sikkut, palun!

10:33 Riina Sikkut
Aitäh, hea esimees! Hea minister! Mina ei teadnud ka ministritööst poolteist aastat tagasi mitte midagi. Esimese nädala jooksul tehti mulle selgeks, et minu tööandja on Riigikogu. Kui Riigikogu kutsub, siis ma pean tulema, ükskõik, mis minul selleks ajaks plaanitud on. Minule on üllatav, et kuue kuu jooksul ei ole teile keegi, ka mitte juhtimisteaduste doktor Arumäe või nõunik Ummelas, teada andnud, et teie tööandja ongi see saal siin ja et need on need kutsed, millele tuleb kohe esimese hooga vastata.
Aga ma küsin selle kohta, mis on teie arvates hästi käituva või heade omadustega ametniku tunnused. Mina hindan ausat ametnikku, seda, kes seisab oma vaadete eest. Need vaated ei pruugi minu vaadetega kattuda. Meil võivad olla täiesti erinevad arusaamad ja eesmärgid ka koosolekulaua taga. Ma olen öelnud, et jah, sina ametnikuna pead ka ausalt rääkima. See, et minule vastu vaieldakse, on okei. Aga milline on teie arvates ametniku oodatud, õige käitumine?

10:34 Maaeluminister Mart Järvik
Suur tänu! Võtan teie seisukoha kindlasti teadmiseks. Ametnik peab olema selline, kes täidab seadust.

10:35 Esimees Henn Põlluaas
Liina Kersna, palun!

10:35 Liina Kersna
Aitäh, hea istungi juhataja! Austatud minister! Ma jätkan Keit Pentus-Rosimannuse küsimust. Ma saan aru, et teil on plaanis kiirkorras muuta Maaeluministeeriumi põhimäärust ja esitada see muudatus ka valitsuse istungile. Kas te esitasite täna selle põhimääruse muudatuse valitsuse istungile? Kui esitasite, siis kas see võeti päevakorda ja mida valitsus sellest arvas? See tundub küll väga kummaline, arvestades, et teie nõuniku suhtes on prokuratuur algatanud menetluse ja riigisekretär on algatanud teie suhtes uurimise või moodustanud komisjoni. Kas tõesti võttis valitsus selle põhimääruse muudatuse täna arutelu alla?

10:35 Maaeluminister Mart Järvik
Jah, eile õhtul sai see allkirjastatud ja nii nagu dokumendihalduse süsteemi ajakavad ette näevad, on see järgmise nädala jaoks.

10:36 Esimees Henn Põlluaas
Eerik-Niiles Kross, palun!

10:36 Eerik-Niiles Kross
Hea esimees! Hea minister! Ma tulen tagasi kolleeg Juske küsimuse juurde. Te ütlesite, et paljud Eesti NSV põllumajandusministrid edendasid Eesti põllumajandust ja sellepärast peaksid nad olema Eesti Vabariigi ministrite pildigaleriis. Kas selle loogika järgi peaks ka teie kolleegi Mart Helme ministeeriumis olema Boris Kummi, Moskalenko ja kõigi teiste Eesti NSV siseministrite pildid? Nad on ka kindlasti mingil moel Eesti julgeolekut edendanud. Näiteks, Georg Abels, kelle pildi te tagasi seinale panite ja kes oli põllumajanduse rahvakomissar 1940–1945, osales keskkomitee liikmena isiklikult 1941. aasta küüditamise korraldamises. Küüditati ka Eesti Vabariigi põllumajandusminister Artur Tupits, kes suri 1941. aastal Solikamskis. Nii et jah, nad on osalenud repressioonides.
Minu küsimus on kahene. Esiteks, kas te saate aru, et küsimus ei ole selles, kas nad on toredad

inimesed või mittetoredad inimesed, vaid need Eesti NSV ministrid ei ole seotud Eesti Vabariigi riiklusega, nad ei ole Eesti Vabariigi ministrid? Kas te nagu saate aru, et riiklik järjepidevus on Eestis oluline? Pange nad kuskile teise seina peale! Täiesti arusaamatu mulle!

10:37 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! See, mida ma vastasin, oli see, et jutt on ajaloolise järjepidevuse tagamisest. Mina olen ise olnud nõukogude korra vastane läbi oma elu, ei ole alates oktoobrilapsest ühtegi sammu edasi astunud. See, et need pildid on seal seinal ja neid ei võeta maha, on nii sellepärast, et need ajaloos toimunud asjad, raamatupõletamised, ei meeldi mulle.

10:38 Esimees Henn Põlluaas
Kaja Kallas, palun!

10:38 Kaja Kallas
Aitäh! Ma pöördun teie poole ikkagi selles volituse küsimuses. Ma olen ise olnud 14 aastat advokaat ja teie nõunik Urmas Arumäe oli ka advokaat. Advokaadid töötavad oma klientide huvides ja leiavad igasuguseid nippe, et oma klientide huve kaitsta. Kui mina oleksin minister ja kui oleks tekkinud kahtlus, et vastaspool tahab advokaadi nõuande kohaselt ära kasutada seda, et pole volitust, siis ma ministrina avalikke huve esindades sellise volituse igal juhul annaksin, isegi kui seda tegelikult vaja ei ole. Lihtsalt selleks, et keegi ei saaks sellest väikesest juriidilisest nüansist kinni võtta. Urmas Arumäe advokaadina oskab teile seda kindlasti seletada. Kui ta oleks esindanud avalikke huve, siis ta oleks pidanud ka teile ütlema, et igal juhul tuleb see volitus anda. Millele tuginedes te väidate, et te ei ole selles kaasuses esindanud erahuve?

10:39 Maaeluminister Mart Järvik
Ma ei ole esindanud erahuve. Urmas Arumäe aitas panna ka kirja kokku, veendumaks justiitsministri abil, et volitusi ei ole vaja.

10:39 Esimees Henn Põlluaas
Signe Riisalo, palun!

10:39 Signe Riisalo
Hea juhataja! Härra Järvik! Teie vastused täna siin väga põhjalikele ja sisukatele küsimustele on üsna lakoonilised. Mitmele küsimusele olete te vastanud, et te olete varem juba sellele küsimusele vastuse andnud. Ühele küsimusele te vastasite, et sellele te olete andnud vastuse meedias. Ma tulen Riina Sikkuti tähelepaneku juurde, et kes on Vabariigi Valitsuse tööandja ja kus tuleb aru anda. Te olete siin täna selleks, et anda põhjalikke ja sisulisi selgitusi, et meie siin veenduks, et te olete olnud aus ja teie tegevus on olnud läbipaistev. Me tahaksime neid vastuseid ja selgitusi saada. See on teie võimalus.

10:40 Maaeluminister Mart Järvik
Ma olen seda võimalust kasutanud.

10:40 Esimees Henn Põlluaas
Raimond Kaljulaid, palun!

10:40 Raimond Kaljulaid
Suur aitäh, härra esimees! Härra minister! Ma olen siinpool, siin sotsiaaldemokraatide juures. Kui te vaataksite siia! Aitäh teile!

10:40 Maaeluminister Mart Järvik
Ma näen kõike, ei ole muret.

10:40 Raimond Kaljulaid

Te olete pannud minu meelest erakordselt keerulisse olukorda peaministri, ta paistab praeguses olukorras väga nõrk. Mida kauem see teie skandaal kestab, mis varem või hiljem lõppeb nagunii ju teie tagasiastumisega, kõik saavad sellest aru, seda nõrgem peaminister välja näeb. Olete pannud keerulisse olukorda ka oma koalitsioonipartnerid Isamaa ja Keskerakonna. Miks te seda teete? Miks te ise tagasi ei astu?

10:40 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Loodan samuti nagu sina, et see skandaal lõpeb.

10:41 Esimees Henn Põlluaas
Valdo Randpere, palun!

10:41 Valdo Randpere
Aitäh! Kuna ma ei saanud oma esimesele küsimusele rohkem vastust kui see sinu viide, et sa oled juba meedias sellele vastanud, siis ma küsin uuesti. Meedias oled sa vastanud sellel teemal, et Eestit juhivad salajuudid ja sionistid. Sa selle kohta ütlesid, et sa ei näe midagi halba sellise informatsiooni jagamises, aga et edaspidi kavatsed sa hoiduda piiripealsete postituste tegemisest. Nii et tegelikult sa sisuliselt ei öelnud, mida sa sellest arvad. Mina küsin uuesti, mida sa usud, kas Eestit juhivad salajuudid ja sionistid või ei juhi. Ja kuna sa mu esimese küsimuse raiskasid vastamata ära, siis ma küsin teise küsimuse veel. Kas emmed ongi nüüd läinud ja issid on kodus?

10:41 Maaeluminister Mart Järvik
Ma ei kuulnud nüüd lõppu, aga tõesti, ma vastasin meedias nii, ja mina ei tea, kelle huve nad esindavad.

10:42 Esimees Henn Põlluaas
Jaak Juske, palun!

10:42 Jaak Juske
Austatud Riigikogu esimees! Hea minister! Mul on tunne, et te täpselt ei tea, mis asi on Eesti Vabariigi õiguslik järjepidevus. Teie hea kolleeg peaminister Jüri Ratas ei ole pannud Stenbocki majja okupatsiooniaegsete valitsusjuhtide pilte. Teie veel parem erakonnakaaslane, härra Riigikogu esimees pole pannud Riigikogu hoone seinale okupatsiooniaegsete ülemnõukogude esimeeste pilte. Mulle jääb vägisi tunne, et te arvate, et Eesti Vabariigi õiguslikku järjepidevust kandsid ka Saksa ja Nõukogude okupatsioonivõimud. Kas ma saan õigesti aru?

10:42 Maaeluminister Mart Järvik
Jutt ei ole siin Eesti Vabariigi järjepidevusest, jutt on selle maja ajaloost. Need pildid olid seal seinal varem ja nüüd on nad seal tagasi.

10:42 Esimees Henn Põlluaas
Marko Mihkelson, palun!

10:42 Marko Mihkelson
Aitäh! Lugupeetud umbusaldatav! Te ütlesite ennist ühele küsimusele vastates, et te olete eetiline inimene ja te käitute oma eetikanormide alusel. Jälgides meediat ja kuulates ka teid täna siin, on näha, et üks vale ajab ju teist taga. Te praegu meie ees ka tunnistasite, et te olete varem meediale valetanud, kui te mainisite, kes siis nõuniku lepingule alla kirjutas. Täna te ütlesite, et teie, aga varem olete öelnud, et seda tegi kantsler. Teie kolleeg erakonnast Kert Kingo astus tagasi umbes samal põhjusel, tekkis segadus tema nõuniku ametisse nimetamisega ja sellega, et ta esitas siin Riigikogu ees eksitavaid seisukohti ehk valetas. Teie erakonna rahandusminister Martin Helme on öelnud, et poliitikule on valetamine kõige karmim eksimus. Kas teie eetikanormide hulka kuulub see arusaam, et valetamine on suur viga?

10:44 Maaeluminister Mart Järvik
Hakkan pihta sellest, et lennujaamas küsiti mult sada küsimust korraga, see oli ajakirjanike rünnak. See vastus, mis tuli, ei rahuldanud mind ennast ka. Ma parandasin seda, helistasin ajakirjanikule, kes seda kommenteeris, vabandus selle kohta tuli. Täpselt nii see oli. Mina ainult allkirjastasin selle lepingu, selle koostasid kantsler ja Arumäe.

10:44 Esimees Henn Põlluaas
Hanno Pevkur, palun!

10:44 Hanno Pevkur
Aitäh! Härra umbusaldatav! Kriminaalmenetluses on üldiselt teada, et süüdistataval on õigus kasutada võimalust vaikida. Poliitikas ei ole see kõige parem soovitus. Teil on olnud täna siin võimalus anda väga paljudele küsimustele adekvaatseid vastuseid, põhjendatud ja põhjalikke vastuseid. Te ei ole seda teinud. Ma küsin siis veel kord seda, mida küsis ka härra Mihkelson: kas valetamine käib teie väärtusnormidega kokku ja kui ei käi, siis miks te ei ole veel tagasi astunud?

10:45 Maaeluminister Mart Järvik
Valetamine ei käi minu normidega kokku, aga kui meedia paneb pooltõed ja mingid suvalised arusaamad valetamise nime all kokku, siis see ei ole vale. Valetamine on sihiteadlik tegevus ja seda ma teinud ei ole.

10:45 Esimees Henn Põlluaas
Andres Sutt, palun!

10:45 Andres Sutt
Aitäh! Lugupeetud minister! Ma tulen tagasi selle lepinguteema juurde. Te ütlesite, et selle lepingu valmistasid ette teised, aga kirjutasite alla teie. Kas te saite ka aru sellest, millele te alla kirjutasite?

10:45 Maaeluminister Mart Järvik
Jah, ma sain aru. Lugesin lepingu läbi.

10:45 Esimees Henn Põlluaas
Kristina Šmigun-Vähi, palun!

10:46 Kristina Šmigun-Vähi
Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud härra Järvik! Minu esimese ... Kas ma tohin korraks ...

10:46 Maaeluminister Mart Järvik
Ma näen siit kõiki, nii et olge rahulik. Ja kuulan hoolega.

10:46 Kristina Šmigun-Vähi
Ma olen nii harjunud, et ma vaatan inimesele otsa. Ma arvestan isegi seda kriitikat, et küsimused oleksid peas, mitte paberilt loetud, ja ma seda ka harjutan, et kõik tuleks välja niimoodi ilusasti, viisakalt ja hästi.

10:46 Maaeluminister Mart Järvik
No ma võin kogu aeg silma sisse vaadata.

10:46 Kristina Šmigun-Vähi
Aitäh teile, et te otsa vaatate! See tõesti julgustab mind rohkem. Esimesele küsimusele, mis ma teilt küsisin, sain ma vastuse, millest ma lugesin välja, et põhimõtteliselt kõik need ministeeriumi töötajad, kes ei mõtle samamoodi nagu teie või ei ole teinud nii, nagu teie olete seda soovinud, lastakse lahti. Eestis on praegu üks suurimaid probleeme see, kuidas leida kompetentseid inimesi tööle, mis nõuab teatud kvalifikatsiooni. Kas teil ei ole natukenegi muret, et mis siis edasi saab? Kas te leiate pädevaid inimesi nendele kohtadele?

10:47 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Vaatan silma sisse ja vastan: ei, ma ei näe probleemi ja ma ei kavatse kogu maja personali vallandada, see ei tule isegi kõne alla. Valdav osa ametnikest teeb tublit tööd.

10:47 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Inimene, kes ei tööta päevast päeva siin saalis Riigikogu liikmena, ei tea, kus keegi konkreetne Riigikogu liige istub. Kui küsimus esitatakse, siis heli ei tule mitte sealt suunast, kust küsimus esitatakse, vaid see tuleb mikrofonist. Ei ole midagi imestada, kui vastaja ei näe kohe küsijat ega tea, kust suunast küsimus tuleb. Aga järgmine küsimus on Aivar Sõerdil. Palun!

10:47 Aivar Sõerd
Austatud istungi juhataja! Austatud minister! Te olete vähemalt kolmel korral küsimustele vastates öelnud, et PRIA-l ei ole riigi esindamisel kohtus volitust vaja, ei üldvolitust ega erivolitust. Te olete viidanud justiitsministri seisukohale. Aga kui kohtumenetluses, vaatamata justiitsministri seisukohale, ikkagi volituse olemasolu või selle puudumise küsimus tõusetub või selle puudumine vaidlustatakse, siis me küll ei tea kohtumenetluse tulemusi ette, aga võib tekkida olukord, kus PRIA-l tekib võimetus riigi huvisid kaitsta. Sellepärast ma küsingi uuesti: kas Soosaarte asjas volituse puudumine kohtumenetluses on teemana tõusetunud või ei ole? Jah või ei?

10:48 Maaeluminister Mart Järvik
Ma ei tea, et see oleks tõstatunud.

10:48 Esimees Henn Põlluaas
Kalle Laanet, palun!

10:48 Kalle Laanet
Aitäh! Ma tulen tagasi tööjõuprobleemide juurde põllumajandussektoris. Tänane Postimees kirjutab, et põllumajandusettevõtjad ei saa ilma võõrtöölisteta enam hakkama. Meie arupärimisele siin Riigikogus te vastasite, et selles sektoris tööjõuga tegelikult probleeme pole, ja tõite meile erinevaid arvnäitajaid. Kuid nagu elu näitab, tegelik seis on hoopistükkis teistsugune. Politsei- ja Piirivalveameti statistika näitab, et tänavu kümne kuuga on Eestis töötanud üle kolmandiku võrra enam võõrtöötajaid kui aasta tagasi. Kõige rohkem tullakse tööle ehitusse, töötlevasse tööstusse ja põllumajandusse. Loomulikult, ütleb Põlvamaa Kaska-Luiga talu peremees Kruusla, ta ei näe praegu alternatiivi võõrtööjõule. Mis teie seisukoht on? Kas siis on põllumajandussektoris tööjõuga probleem või ei ole? Ja kas sellega peaks tegelema või ei peaks tegelema?

10:49 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Mina ei ole võõrtööjõu siin kasutamise vastu. Ma tahan, et seda tehtaks seaduslikult, et makstaks ära kõik riigimaksud. Mul ei ole midagi selle vastu, et siin võõrtööjõudu kasutatakse.

10:50 Esimees Henn Põlluaas
Peeter Ernits, palun!

10:50 Peeter Ernits
Hea juhataja! Ivar Viglal on selline hea ütlemine, et tooge mis tahes uudis, ajame kõvaks. Mulle tundub praegu, olles selle valdkonnaga üsna hästi kursis, et lugupeetud opositsioon üritab siin ka pehmet asja kõvaks ajada. Aga minu küsimus on selle kohta, et teatavasti on VTA listeeriaskandaalis keskendunud ainult ühele ettevõttele. Sel aastal on kalatöötlusettevõtluses võetud kokku 245 listeeriaproovi. 245! Ja ühest tehasest, M.V.Wooli tehasest, 188, mis teeb sellest 77%. Kalatöötlejaid on Eestis umbes 100. Minu küsimus sulle: kas see on normaalne, et amet, kes peab jälgima meie toiduohutust, on keskendunud ainult või eelkõige ühele ettevõttele, samas ülejäänud 98 on jäänud n-ö ripakile ja listeeriapoiss lendab vabalt igal pool?

10:51 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Ma pean veel korra rõhutama, et kõik, mis ma olen ette võtnud selle valdkonna töö paremaks korraldamiseks, ongi selleks, et toiduohutus oleks üle Eesti tagatud. Seda peab tagama kõikide tootjate kontrollimisel ühtemoodi. Kui kuskil on mingi hälve, siis on toiduseaduse järgi võimalik kiirelt tootmine peatada, teha desinfitseerimine ja peale proovide võtmist tootmist jätkata. Seda siiani tehtud ei ole.

10:52 Esimees Henn Põlluaas
Signe Kivi, palun!

10:52 Signe Kivi
Aitäh, lugupeetud juhataja! Minister Järvik! Ma võin teile kinnitada, et ministril ei ole poliitilise vastutuse võtmine raske. Raske on tajuda, et haldusalas on tehtud vigu. Veelgi raskem on siis, kui minister ise on teinud vigu, ja nagu täna näeme, süüdistab selles kõiki teisi. Julgustan teid võtma poliitilist vastutust. Kas te olete minuga nõus? Kas te olete selleks riigimehelikuks teoks siiski valmis?

10:52 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh soovituste eest! Aga mul on antud juhul oma seisukoht.

10:52 Esimees Henn Põlluaas
Keit Pentus-Rosimannus, palun!

10:52 Keit Pentus-Rosimannus
Aitäh! Jätkan otsapidi eelmise küsija küsimust ja olen nõus Raimond Kaljulaiuga, kes ütles, et see protsess, millesse on mässitud nii kogu teie koduerakond, mõlemad koalitsioonipartnerid kui ka kogu valitsus, ei saa lõppeda ilmselgelt millegi muu kui sellega, et te ühel hetkel ametist taandute. Aga mõeldes ikkagi selle kiirkorras valitsuse päevakorda surutava põhimääruse muudatuse peale, millega te soovite vabaneda teile ebamugavaks muutunud kõrgest riigiametnikust, asekantslerist, ma küsin: milliseid ametist lahtikangutamise plaane teil veel nende mõne allesjäänud nädalaga plaanis on? Kes veel peavad hirmul olema?

10:53 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Ma ei ole ühtegi ametnikku siiani lahti kangutanud ja olen teinud kõik selleks, et toiduohutus oleks tagatud. Need sammud on kõik ette võetud selleks, et toiduohutus oleks võimalikult hästi tagatud.

10:54 Esimees Henn Põlluaas
Jüri Jaanson, palun!

10:54 Jüri Jaanson
Aitäh! Lugupeetud Mart Järvik! Ma olen nüüd päris pikka aega kuulanud teie vastuseid ja seda diskussiooni, mis siin saalis toimub, ja ma ei ole üldse kindel selles, kas me räägime esitatud umbusaldusavaldusest. Te olete siin väitnud, et te mitte mingil tingimusel tagasi ei astu, et teie selja taga on erakond jne. Aga umbusaldusavalduses on esitatud väga selged valetamiskahtlused, te ei lükka neid ümber. Seal on PRIA-ga seoses lausa omakasukahtlused, te ei lükka neid ümber. Mulle tundub, et te tegelikult ei suhtle siin praegu oma tööandja ehk seadusandjaga, vaid te survestate oma vastustega hoopis peaminister Jüri Ratast. Kas te ootate tegelikult, et Jüri Ratas võtaks poliitilise vastutuse ja kas siis vallandaks teid või astuks ise tagasi või teeks ise midagi?

10:55 Maaeluminister Mart Järvik
Ei, ma ei oota kindlasti seda, et Jüri Ratas selliseid samme astuks, aga ütlen veel kord: ma olen teinud siiani kõike ausalt ja igasugune omakasu minu tegevuses puudub.

10:55 Esimees Henn Põlluaas

Helle-Moonika Helme, palun!

10:55 Helle-Moonika Helme
Aitäh, lugupeetud eesistuja! Aitäh, lugupeetud minister! Kuuleme siin Reformierakonna suust hukkamõistu, justkui teie ministrina ahistaksite oma alluvaid ja sunniksite neid lahkuma. Aga samas me teame, et kui Reformierakond oli võimul, siis oli kantsleri väljavahetamine ülilihtne. Urmas Kruuse lasi oma kantsleri lahti sõrmenipsuga ja keegi ei arvanud, et selles oleks olnud midagi imelikku, valet või, veelgi enam, kriminaalset. Nüüd ma tsiteerin: "Maaeluminister Urmas Kruuse ütles eile riigikogu infotunnis, et tal oli ministeeriumi praeguse kantsleri Ants Noodiga kokkulepe, et kui Nooti peaks ees ootama väljakutse väljaspool ministeeriumi haldusala, siis minister sellele takistusi ei tee. "See hetk on nüüd saabunud," põhjendas Kruuse kantsleri lahkumist." Kas te näete siin toimuvas teatavat silmakirjalikkust?

10:56 Maaeluminister Mart Järvik
Jah, ma näen varasemas siin toimunus silmakirjalikkust.

10:56 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Ma näen, et Urmas Kruusel on näpp püsti. Aga praegu toimub küsimustele vastamine ja repliigile kahjuks kohta ei ole. Riina Sikkut, palun!

10:56 Riina Sikkut
Aitäh, hea juhataja! Hea minister! Minu eelmisele küsimusele te vastasite ilusasti lakooniliselt, et hea ametnik on see, kes järgib seadust. Ma arvan, et head ametnikku ei ole vaja ju töölt vabastada. Kui ametnik töölt vabastatakse, järelikult on ta halb ametnik. Millist seadust on rikkunud Toomas Kevvai, et te olete tema ametist vabastamise otsuse allkirjastanud? Millist seadust on rikkunud Illar Lemetti, et te tema ametist vabastamist samuti soovite?

10:57 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Mina ei ole Toomas Kevvai ametist vabastamise otsust allkirjastanud. Ma olen allkirjastanud otsuse, millega muudetakse Maaeluministeeriumi põhikirja. Illar Lemetti suhtes on otsuse tegemise aluseks koostöö mittelaabumine.

10:57 Esimees Henn Põlluaas
Erkki Keldo, palun!

10:57 Erkki Keldo
Hea umbusaldatav! Jälle te tegelikult siin puldis valetasite meile. Kolleeg Aivar Sõerd küsis, kas teie teate midagi volitusest Soosaarte kaasuses. Te ütlesite, et ei tea. Mul on siin ajaraam ees. 29. augustil palus PRIA volitust riigi esindamiseks Soosaarte kaasuses. 3. septembril saatis ministeeriumi õigusosakond PRIA-le info, et minister ei anna neile erivolitust Soosaartega peetavas vaidluses. Ootamatult ja juhuslikult päev hiljem saadab antud kaasuses ettevõtjate esindaja prokuratuurile kirja, et menetlust mitte enam jätkata, kuna PRIA ei ole saanud ministeeriumilt volikirja. Ma ei tea, kas te peate meid rumalaks või te lihtsalt ise ei saa aru, et see ei ole ju juhuste kokkulangemine, kui te ühes kaasuses andsite erivolituse ja järgmises kaasuses jätsite andmata. See on ju sulaselge riigile kahju tegemine. Palun vastake konkreetselt. Kas te ei saanud ise aru või oli teil ikkagi tahtlik riigi huvide n-ö mitteesindamine?

10:59 Maaeluminister Mart Järvik
Vastasin juba sellele küsimusele. Tegin kindlaks, et ei ole vaja volitust, ja seda volitust ei ole tänaseni vaja.

10:59 Esimees Henn Põlluaas
Raimond Kaljulaid, palun!

10:59 Raimond Kaljulaid
Aitäh! Kõigepealt tulen ma tagasi selle juurde, kui te mainisite, et lennujaamas oli palju ajakirjanikke, nad esitasid teile palju küsimusi, ja te nimetasite seda enda ründamiseks. Kõigepealt, ma väga loodan – siin on palju Riigikogu liikmeid, kes esitavad teile küsimusi –, et te ei lahku siit öeldes, et ka Riigikogu ründas teid. Teiseks, ma kutsun teid üles austama meie ajakirjanikke. Nad teevad suurepärast tööd. Kui te oleksite peatunud ja nendega viisakalt rääkinud, siis, ma arvan, oleks kõik läinud palju paremini. Aga minu küsimus on see. Ma olen kuulnud, et teil olevat mahukas dokumendipakk, mida te soovisite ka peaministrile näidata, aga peaminister ei tundnud nende dokumentide vastu huvi. Mina Riigikogu liikmena, kes pean varsti hääletama teie umbusaldamise küsimuses, väga hea meelega tutvuksin nende dokumentidega. Kas teil on need praegu kaasas? Kas ma saaksin neid kohe siin lugeda? Oleksite te nõus need meile siin Riigikogus üle andma, et me enne hääletust saaksime näha, mis teie dokumendipakis siis on?

11:00 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! See dokumendipakk on kas juba teel või saadetud sellele komisjonile, mis moodustati.

11:00 Esimees Henn Põlluaas
Vilja Toomast, palun!

11:00 Vilja Toomast
Aitäh! Minister Järvik! Te olete siin täna vastanud, et te ei saanud Jüri Ratase loodud tõekomisjoni kohale minna selle tõttu, et pidite Vabariigi Valitsuse istungil osalema. Minu küsimus ongi, kas peaminister ei andnud teile luba valitsuse istungilt puududa.

11:00 Maaeluminister Mart Järvik
Valitsuse istungi päevakord ja selle erakorraline algusaeg kell 8.15 selgusid paar päeva varem. Ma olin lubanud, et ma osalen sellel istungil, kuna ka minu punktid olid seal kõne all. Sellepärast osalesin istungil. See kutse tuli hiljem, see tuli eile päevakorda. Ma ei saa valitsuse päevakorra vastu käituda.

11:01 Esimees Henn Põlluaas
Katri Raik, palun!

11:01 Katri Raik
Aitäh, austatud eesistuja! Hea minister! Palun kirjeldage, kuidas te iga päev, iga nädal või ka iga kuu suhtlete oma allasutuste juhtidega. Mind huvitab eelkõige suhtlemine Veterinaar- ja Toiduameti peadirektoriga. Te olete öelnud, et teid on hoitud infosulus, samas olete te olnud maaelukomisjonis koos peadirektoriga ja seal ei ole infosulg jutuks tulnud. Ma pean vajalikuks lisada, et Toomas Kevvai, kellest täna on palju juttu olnud, töötab toiduohutuse ning teaduse ja arenduse asekantslerina ehk peab iga päev ühendust Veterinaar- ja Toiduametiga. Aga minu küsimus on see: kuidas te oma allasutustega regulaarset ühendust peate, kuidas te nendelt informatsiooni saate, kas teil on iganädalased koosolekud, igakuised koosolekud või on mõni muu töövorm?

11:01 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh! Mul ei ole allasutustega iga nädal koosolekuid, aga info, mida ma ametliku infona ootasin, ei saabunud minule mingeid kanaleid pidi. Sellepärast saatsin teele kirjad. Tänaseks päevaks tuleb näiteks Veterinaar- ja Toiduametilt iga tähtsama otsuse kohta mulle memo. Tänaseks on see koostöö hakanud toimuma.

11:02 Esimees Henn Põlluaas
Kas Urmas Kruusel on protseduuriline küsimus? Palun!

11:02 Urmas Kruuse

Austatud Riigikogu esimees! Kas vastab tõele, et kui kolleeg Moonika Helme sulaselgelt valetab teise Riigikogu liikme kohta, siis Riigikogu liikmel puudub võimalus seda kommenteerida või sellele vastata ja see vale kummutada?

11:02 Esimees Henn Põlluaas
Teil on võimalus see vale kummutada. Kui tegemist on valega, siis kindlasti. Aga mitte hetkel, sest kodu- ja töökorra seaduse järgi on nii, et kui ettekandes kedagi mainitakse, siis on võimalik repliigiks sõna saada, aga kui on küsimustele vastamine, siis kahjuks mitte. Järgmisena Helmen Kütt, palun!

11:03 Helmen Kütt
Aitäh, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud minister! Katri Raigi esimesele küsimusele vastamisel jäi teil üks osa küsimusest vastamata. Ma arvan, et kuna oli mitu küsimust koos esitatud, siis see jäi vastamata lihtsalt selle tõttu, et ei pruukinud meeles olla. Küsimus on selline: kas ministeerimi ametnikud informeerisid teid võimalikust huvide konfliktist, mis puudutas nõunikku, ja kui nad seda tegid, siis millal?

11:03 Maaeluminister Mart Järvik
Ma ei mäleta seda kuupäeva. PRIA-lt tuli üks kiri, kus PRIA direktor ütles, et ta näeb huvide konflikti. Aga sisuliselt asja vaadates ma võin öelda, et ma ei näinud seda konflikti.

11:04 Esimees Henn Põlluaas
Peeter Ernits, palun!

11:04 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! Täiskasvanud inimesed teavad, et enamasti kõvaks ajamiseks kahte tundi ei kulu, aga no meil siin kulub. Lugupeetud Kaja Kallas on rääkinud, kuidas sa mõjutad Veterinaar- ja Toiduameti juhti. Aga Maalehes ütles Indrek Halliste 8. novembril 2019 niimoodi: "Mart Järvik meie tööd mõjutanud ei ole." Siit minu küsimus: kas lugupeetud Kaja Kallas, oled sa praegu minuga nõus, tegelikult valetas sinu kohta?

11:04 Maaeluminister Mart Järvik
Mina tõesti ei ole ametnikke mõjutanud, jään selle juurde.

11:05 Esimees Henn Põlluaas
Kaja Kallas, kas on protseduuriline küsimus? Palun!

11:05 Kaja Kallas
Mul on küsimus. Kuna te ütlesite sealt puldist, et meie neid valesid ümber lükata ei saa, mida EKRE liikmed hakkavad meie kohta pilduma, siis kas see jääbki nii? Ma tahaks öelda, et esiteks pole ma öelnud, et ta on juhti mõjutanud, vaid ma ütlesin, et on Veterinaar- ja Toiduameti tegevust mõjutanud. Aga ...

11:05 Esimees Henn Põlluaas
See ei ole protseduuriline küsimus.

11:05 Kaja Kallas
Ei. Aga protseduuriline küsimus on see, et kas see jääbki nii, et nüüd hakataksegi seda kasutama.

11:05 Esimees Henn Põlluaas
Järgmisena palun ... Jürgen Ligi, kas teil on protseduuriline küsimus? Palun!

11:05 Jürgen Ligi

Aitäh, austatud esimees! Mul on kaks protseduurilist küsimust. Esiteks, kas kodukorras on mingi keeld, et juhataja ropendamise peale manitsuse esitaks, vähemalt ei lubaks seda uuesti teha? Teine küsimus: kas on tõesti nii, et valetamine on puldist lubatud, juhul kui see ei toimu kõne, ettekande või läbirääkimiste ajal?

11:05 Esimees Henn Põlluaas
Tegemist ei olnud protseduuriliste küsimustega. Aga ma vastan ikka. Tõepoolest, loomulikult, iga Riigikogu liige peab käituma viisakalt, suhtuma oma kolleegidesse austusega. Selles ei ole üldsegi kahtlust. Ma loodan, et iga Riigikogu liige saab sellest aru. Palun, Valdo Randpere, kas on protseduuriline küsimus?

11:06 Valdo Randpere
On protseduuriline küsimus, väga õigesti arvasid ära. Mul on tõsiselt protseduuriline küsimus. Juhul kui Riigikogu avaldab umbusaldust või valmistab praeguse protsessi käigus ette umbusalduse avaldamist ühele ministrile, kes esindab ühte erakonda, kas siis Riigikogu juhatusele ei ole pähe tulnud mõtet, et äkki peaks Riigikogu istungit sel hetkel juhatama keegi, kes ei ole samast erakonnast? Keegi, kes suudaks vähemalt näiliselt säilitada erapooletuse ega katsuks aidata? Kas me umbusaldame siin kahte inimest korraga või?

11:07 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! See ei ole ka protseduuriline küsimus. Läheme edasi. Palun, Helle-Moonika Helme!

11:07 Helle-Moonika Helme
Aitäh, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud ettekandja! Kuuleme siin jätkuvalt Reformierakonna küsimusi, mis soovivad tekitada fooni, justkui ühes koolis käimine või Eestimaal samas geograafilises punktis elamine võiks olla aluseks huvide konflikti tekkimisele tulevikus. Me teame, et Illar Lemettist sai Maaeluministeeriumi kantsler Urmas Kruuse ministriks oleku ajal. Nüüd ma juhin tähelepanu teatud sündmusejadale: Urmas Kruuse on pärit Elvast, samuti on Lemetti vanematekodu Elvas, nad on ühe kandi sellid. Kas te näete selles samasugust huvide konflikti, mida teile ette heidetakse?

11:08 Maaeluminister Mart Järvik
Ma ei oska sellele küsimusele vastata. See on uus informatsioon. Aga igal juhul on see minu ja Urmas Kruuse puhul täpse võrdluse esiletoomine.

11:08 Esimees Henn Põlluaas
Urmas Kruuse, kas teil on protseduuriline küsimus?

11:08 Urmas Kruuse
Jah, mul on küsimus selle kohta, kui kaua neid protseduurilisi valesid siin Riigikogus lastakse kõlada.

11:08 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Nagu te väga hästi teate, on Riigikogu protseduurid, ka umbusalduse avaldamise protseduurid kehtestatud kodu- ja töökorra seaduses. Ka tänane umbusalduse avaldamise nõude menetlemine toimub vastavalt kodu- ja töökorrale. Valdo Randpere, kas on protseduuriline küsimus?

11:09 Valdo Randpere
Jälle arvasid õigesti ära. Tavaliselt on teil seal pandud paika roteerumise kellaajad, et millal eesistuja vahetub. Mis kell sa ära lähed ja mis kell sinu asemele keegi teine tuleb? (Naer saalis.)

11:09 Esimees Henn Põlluaas
Ma saan väga hästi aru, et te soovite lihtsalt aega venitada ning muuta selle tõsise arutelu tsirkuseks. Ei maksaks. Jah, tõepoolest, me vahetame teatud aja järel eesistujat, aga me saame seda teha nii regulaarselt kui ka ebaregulaarselt. Läheme küsimustega edasi. Urmas Espenberg, palun!

11:10 Urmas Espenberg
Hea juhataja! Härra minister! See on juba kolmas kord, kui opositsioon üritab kangutada EKRE ministrit. Siit hakkab läbi kumama üks ja sama skeem: kõigepealt otsitakse mingisuguseid libasüüdistusi, mis on tõendamata, siis visatakse need meedia jaoks õhku, järgneb nädal aega meediapeksu ja siis oodatakse loomulikult, et minister kas astub ise tagasi või juhtub midagi muud. Äkki olete teie selline minister, kes seisab ikkagi lõpuni õigluse eest.

11:10 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Minu seisukoht on tõesti selline, et olen tulnud ministeeriumisse selleks, et seista maainimeste eest. Seisan lõpuni ka õigluse eest ja püüan kummutada kõik valed.

11:11 Esimees Henn Põlluaas
Heiki Kranich, palun!

11:11 Heiki Kranich
Aitäh! Lugupeetud umbusaldatav! Teile on siin esitatud keerulisi küsimusi ja te olete üritanud neile väga lihtsalt vastata. Seetõttu üritan ma teie elu veel pisut lihtsamaks teha ja tahan saada vastust vormis "jah" või "ei". See, mida te olete koos oma nõuniku Urmas Arumäega korda saatnud, näeb välja nagu riigivarguse katse. Kas see ei tee teid murelikuks?

11:11 Maaeluminister Mart Järvik
Ma ei saanud küsimusest aru. Näeb välja nagu ...? (Hääled saalis: "Riigivarguse katse.") Ei ole mingit riigivarguse katset, tõendan. (Hääled saalis.) Mingit riigivarguse katset ei näe ma siin. (Lärm saalis.) Mis asja te küsite, ma ei saa ... Väga kummaline.

11:12 Esimees Henn Põlluaas
Kalvi Kõva, palun!

11:12 Kalvi Kõva
Aitäh, hea Riigikogu esimees! Hea minister! Võib-olla olen ma oma küsimuse ja väikese kommentaariga väga hiljaks jäänud, aga siin rahvasaadikute ees ma küsin selles valguses, et täna hommikul te ei ilmunud komisjoni: hea Järvik, kas teile fraktsioonis või mujal on selgitatud, kes on teie tööandja?

11:12 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Ma olen juba sellele vastanud. Ma arvan, et sellel komisjonil on ka mingi etteteatamise aeg, see ei ole mitte 10–12 tundi. See oli kindlasti pärastlõuna, kui see teade minu kätte jõudis, aga sekretär teadis minu täpset ajakava varem ja ta vastas juba varem. Ma tõesti ei saanud muuta seda otsust, et ma osalen valitsuse istungil.

11:12 Esimees Henn Põlluaas
Urve Tiidus, palun!

11:13 Urve Tiidus
Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Te tõenäoliselt kohtusite hommikul ka valitsuskabineti juhi Jüri Ratasega. Mis soovitusi ta teile andis, teades, et see umbusalduse arutelu siin täna tuleb? Mis nõuande ta andis teile?

11:13 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Jüri Ratas ei andnud mulle mitte mingisugust nõu.

11:13 Esimees Henn Põlluaas
Kaja Kallas, palun!

11:13 Kaja Kallas
Aitäh! Ma tulen tagasi selle volituse küsimuse juurde. Kui vastaspoole advokaat oma kaitsetaktikas tugineb sellele, et ilma ministri volituseta seda nõuet nende vastu esitada ei saa, ja juhtumisi on see sama advokaadibüroo, kus töötab teie nõunik, võib-olla on ta isegi selle advokaadibüroo üks omanikke ja need on juhtumisi ka need kliendid, kelle huve ta varem esindas, ning kui juhtub nii, et vastaspoole advokaadi kaitsetaktika on edukas ja tänu sellele jääb see 1,1 miljonit riigil saamata, kas te siis tunnete selle eest vastutust? Kas te olete valmis võtma vastutuse selle eest, et Eesti riigil jääb 1,1 miljonit saamata, sest teie jätsite ühe allkirja volitusele andmata?

11:14 Maaeluminister Mart Järvik
Ma juba vastasin sellele küsimusele. See, et volitust ei ole vaja, leidis justiitsministri vastusega kinnitust. Seda ei ole vaja. Kohut saab käia ja saab välja nõuda kõik need summad, mis vaja.

11:14 Esimees Henn Põlluaas
Signe Riisalo, palun!

11:14 Signe Riisalo
Ma loen siit, et kõigepealt jättis minister erivolituse üldvolituse tähtajaks andmata, siis ütlesid Soosaared kohtus, et ilma volituseta ei tohi PRIA riiki esindada, ja siis küsis Järvik Justiitsministeeriumilt, et kas tohib esindada. Kuidas sellesse nüüd siis suhtuda? Kas see on valetamine?

11:15 Maaeluminister Mart Järvik
See ei ole valetamine. Mina saatsin justiitsministrile küsimuse ja jäin sellele vastust ootama. Kui volitust oleks vaja olnud, oleksin alla kirjutanud. Kuna seda vaja ei olnud, ei olnud ka vaja alla kirjutada.

11:15 Esimees Henn Põlluaas
Indrek Saar, palun!

11:15 Indrek Saar
Aitäh! Härra Järvik! Te vastasite Riina Sikkuti küsimusele, mida te ametnikult eeldate. Te eeldate ametnikult, et ta täidab seadust. Kogu selle arutelu taustal, mida me oleme siin viimastel nädalatel avalikkuses pidanud, ei ole mina näinud ühtegi etteheidet, et teie kantsler või teie asekantsler, keda, nagu nüüd on selgunud, te samuti soovite vallandada, ei oleks täitnud seadust. Kui te eeldate, et ametnik peab täitma seadust, siis mis puhul need ametnikud ei ole seadust täitnud?

11:16 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Kantsler peab tegema oma haldusala ministriga koostööd. Kui koostööd ei ole, siis ei ole võimalik ka koos töötada.

11:16 Esimees Henn Põlluaas
Maris Lauri, palun!

11:16 Maris Lauri
Aitäh! Ma olen jõudnud siin saalis päris lühikest aega olla ja ma võiksin teile jooksu pealt viis küsimust esitada. Ma alustan esimesest. Mul on tunne, et teil ei ole päris selget arusaamist ajast. Te esitate aega tagurpidi. Ma kordan teile. PRIA palus volitust 2. septembriks. 3. septembril te teatasite, et volitust ei saa. 4. septembril ütles kaebaja, et nad ei saa seda teha. Ja 6. septembril – tuletan meelde, 6. september on peale 2. septembrit – pöördute te Justiitsministeeriumi poole. Kas te saate aru, et ajatelg on teistsugune, kui teie pidevalt esitate?

11:17 Maaeluminister Mart Järvik

See ei ole teistsugune, see ajatelg. Kui tuli esimene üldvolitus, mis oleks pidanud olema tähtajatu ja tagasiulatuva mõjuga, ei saanud ma aru, miks ma pean andma allkirja sellisele volitusele, mis ei piirdu minu ametisse tulemise ajaga. Ma ütlesin ka selgelt, et ootan justiitsministri vastust ja peale seda tulevad otsused, kui on vaja, siis allkirjastan, kui ei ole vaja, siis ei allkirjasta.

11:18 Esimees Henn Põlluaas
Toomas Kivimägi, palun!

11:18 Toomas Kivimägi
Aitäh, härra juhataja! Härra Järvik! Ma ikkagi küsin väga konkreetselt, mis takistas teil PRIA-le volitust andmast. Miks oli teil vaja minna justiitsministri käest küsima, kas tohib või ei tohi. Millist kahju te oleks Eesti riigile tekitanud, kui te oleksite selle volituse andnud, ilma et te oleksite justiitsministri poole pöördunud? Sellest taustast rääkides: olen kohtunud justiitsministriga, kes meenutas teie põgusat vestlust valitsuse istungil, kus teie hoiak ilmselgelt oli pigem see, et PRIA ei tohiks ilma teie volituseta kohtus riiki esindada. Veelgi enam, härra Aeg (püüan olla tema suhtes väga aus ja täpne) ütles, et seda vestlust võivad eri osapooled loomulikult tõlgendada erinevalt, aga kui vaadata teie kirja justiitsministrile, kus on kõik must valgel kirjas, siis ka sellest kumab ilmselgelt läbi vihje või hoiak, just nagu PRIA ei tohiks kohtus riiki ilma volituseta esindada. Veel kord, mis takistas teil andmast volitust PRIA-le, kui ta seda küsis? Millist kahju te oleksite Eesti riigile sellega tekitanud, kui te oleksite selle volituse kohe andnud?

11:19 Maaeluminister Mart Järvik
Väidan veel korra: ei ole sellist mõtet ka olnud, et ei tohi volitust anda. Sellist mõtet ei ole olnud. Ma küsisin justiitsministrilt arvamust ja selle ma sain ning see oligi kinnitus, et volitust ei ole vaja.

11:19 Esimees Henn Põlluaas
Indrek Saar, palun!

11:19 Indrek Saar
Tänan! Ma jätkan selle teemaga, mis puudutab teie väiteid, et ametnikud peavad tegema ministriga koostööd ja et teie hindate selle järgi, kui hästi nad seadust täidavad. Kas te kirjeldaksite siis meile, mis on teie põhietteheited kantslerile ja asekantslerile, keda te soovite vallandada? Milles nad ei teinud teie kui ministriga koostööd?

11:20 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh! Ma ei kavatse asekantslerit vallandada, ma muudan põhikirja. See on üks osa vastusest. (Naer saalis.) Teine osa vastusest on see, et kui mina algatan toiduohutuse auditi ja kantsler seisab sellele vastu – auditi algatamine toimus Riigikontrolli otsuse põhjal –, siis see ei ole koostöö.

11:20 Esimees Henn Põlluaas
Helmen Kütt, palun!

11:20 Helmen Kütt
Aitäh, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud minister! Sellest kõnepuldist ja sellest saalist räägitakse rahvaga ja rahvas kuulab seda. Väga sümpaatne oli kuulda, kui te ütlesite, et maaeluministrina te tahate seista maainimeste eest. Samas, iga valitsuse minister seisab ka maksumaksjate eest. Mind üllatas teie ühes eelmises vastuses see, kui te ütlesite, et te ei tea, kui mitu miljonit seda oli või mis summa see oli, kui PRIA tahtis minna kohtusse, ehk selle volituse puhul, mida te ei allkirjastanud, te ei tea, mis summast jutt oli. Maksumaksja ei saa lubada sellist olukorda, et tema maksuraha kuritarvitatakse ja keegi ei allkirjasta volitust. Kui te ütlete, et PRIA sai ka ilma volituseta kohtusse minna, siis ega topelt ei oleks ka paha olnud. Kuidas on võimalik, et te ministrina ei tundnud huvi, mis summa pärast minnakse kohtusse maksumaksja raha tagasi saama?

11:21 Maaeluminister Mart Järvik
Kahjuks ei olnud sel ajal mitte mingitest summadest ega mingitest arvudest juttu. Oli vaid mingisugune number kohtulahendi kohta, mis ei ütle ei nime ega mitte midagi. Olen endiselt veendunud, et tagantjärele mingeid volitusi teiste tegemata töö või mingi aja kohta mina ei anna.

11:22 Esimees Henn Põlluaas
Maris Lauri, palun!

11:22 Maris Lauri
Aitäh! Ma teen teile kõigepealt märkuse ühe varasema kommentaari kohta. Riigikogu esindab rahvast. Kui Riigikogu kutsub valitsuse esindaja siia, siis valitsuse esindaja tõstab oma päevakava ümber ja tuleb. Seda lubab ka peaminister. Teiseks, te räägite, et teil ei laabunud koostöö teie kantsleri ja asekantsleriga ning et nemad peavad lähtuma sellest, et nad teeksid koostööd. Iga ametnik peab kõigepealt lähtuma seadusest. Kui nemad panevad tähele, et tegemist võib olla seaduserikkumisega, siis nende kohustus – kohustus! – on hakata ka ministrile vastu. Kolmandaks, mulle tundub, et te ei saa aru, et kui teil tekib ministrina küsimus, siis teil on ametnikud, kellelt küsida. Kas või seesama küsimus, kui suurtest summadest käib jutt, kui minnakse kohtusse. Kas te teete sisuliselt tööd või te ainult istute seal ametis?

11:23 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh! Ma teen sisuliselt tööd. Ma küsisin justiitsministrilt, kas ma pean selle volituse andma või mitte. Selle volituse tekstis kahjuks arve ei ole. Nii on.

11:23 Esimees Henn Põlluaas
Kalvi Kõva, palun!

11:23 Kalvi Kõva
Aitäh! Kindlasti on kümneid muid põhjuseid, miks täna teid umbusaldada, aga ma küsin võib-olla teie arvates väga väikese detaili, aga meile siin saalis väga olulise detaili kohta. Nimelt, teid kutsuti täna hommikul komisjoni. Teil oli valitsuse istung, te ei saanud tulla. Te ütlesite, et ei saa tulla ning et järgmine aeg, kui te tulla saate, on 3. detsember. Selle peale Riigikogu opositsioon otsustas, et selge, anname sisse umbusaldusavalduse. Ja siis te olite nagu kõpsti siin kohal. Miks te 3. detsembril ei tulnud?

11:24 Maaeluminister Mart Järvik
Minu ajakava nägi ette sõitu Brüsselisse Euroopa ministritega kohtumisele, sealt edasi Gruusiasse Thbilisisse, mind ei oleks terve järgmine nädal siin olnud, ja ülejärgmine nädal on Ukraina-sõit. (Hääl saalist.) Täna tulin sellepärast, et peaminister ütles, et tuleb minna Riigikogusse. (Naer saalis.) Aga ta ei öelnud seda hommikul, ta ütles seda siis, kui meie punktid olid läbi arutatud, mina olin oma ettekande ära teinud.

11:24 Esimees Henn Põlluaas
Heidy Purga, palun!

11:24 Heidy Purga
Suur aitäh, lugupeetud eesistuja! Hea minister Järvik! Mul on ees üks Postimehe artikkel, kuna te olete siin korduvalt maininud, et ajakirjandus interpreteerib tõde. See artikkel algab selliste lausetega: "Valitsuse kriisi lävele viinud skandaali asjaosalisi, maaeluminister Mart Järvikut, tema endist nõunikku Urmas Arumäed ja PRIAga vaidlevat talupidajat Rein Soosaart ühendab hästi varjul hoitud asjaolu: nad tunnevad üksteist praktiliselt kogu elu. Nad olid algklassides koolikaaslased ja noorpõlvetuttavad. Veelgi enam: Järvikult harukordse teene pälvinud Soosaar on ühtaegu ministriga perekondlikult seotud." Kas ajakirjandus on selles artiklis eksiteel, pidades neid seoseid oluliseks, ja kas sellel kirjeldatud asjaolul on antud kaasuses oluline roll?

11:25 Maaeluminister Mart Järvik

Aitäh küsimuse eest! Sellel ei ole mitte mingisugust rolli, et ma olen käinud kellegagi mingil ajal koos koolis. Kui ma olen selle inimesega elus hiljem vaid mõne korra kohtunud ja ma ei ole kunagi olnud tema sõber, siis sel ei ole mingit rolli.

11:26 Esimees Henn Põlluaas
Annely Akkermann, palun!

11:26 Annely Akkermann
Suur tänu, lugupeetud juhataja! Hea ettekandja! Te ütlesite, et te toetate maaelu ja põllumehi. Teatavasti toimus Eesti üks suurimaid põllumeeste aktsioone 2013. aastal, see oli mõeldud pindalatoetuse vastu ja seal pandi põlema põhupalle. Põhjus seisnes selles, et 25%-l maast, ütles toona Jaan Sõrra, kasvatatakse üksnes euroheina, mis tähendab, et heinahekslit ei korjata kokku ja see omakorda toob kaasa selle, et toidu tootmiseks mõeldud põllumajandustoetus liigub maaomanikele. Teatavasti on meil ka maamaksud väga madalad. Sellest olukorrast sooviti väljuda kaheaastase üleminekuperioodiga, aga te pöörasite selle ühe oma esimese sammuna tagasi, kui te ministriks saite. Mis oli selle põhjus?

11:27 Maaeluminister Mart Järvik
Selle põhjus oli see, et heksli kogumise nõude tõttu jätsid sajad inimesed pindalatoetuse taotlemata. See sai tühistatud ja PRIA andmetel on need toetusetaotlejad tagasi.

11:27 Esimees Henn Põlluaas
Hele Everaus, palun!

11:27 Hele Everaus
Austatud eesistuja! Austatud esineja! Ma tulen tagasi proua Küti küsimuse juurde, sest te ei vastanud sellele. Te ütlesite, et te volitust ei andnud, sest see on kõik nagu minevikulugu ja teiseks te ei tea, mis summadest juttu oli. Kas te ministrina ei pea vajalikuks süveneda materjalidesse, mida teie ülesanded ette näevad ja mis näevad ette tegutsemist, ja kas te ei pidanud vajalikuks küsida, mis need summad on? Mind hämmastab, et te sisuliselt seda ei teinud. Kas te ei pea sellist asja vajalikuks ka muude dokumentide puhul?

11:28 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Kui kahe aasta jooksul ei olnud ühtegi volitust küsitud, kuigi käidi kohut, ja nüüd järsku oli ka tagasiulatuvalt volitust vaja, siis ma ei olnud nõus seda andma. Kui justiitsministrilt oleks tulnud vastus, et on volitust vaja, oleksin ma hakanud kindlasti iga *case*'i eraldi uurima, et mis selle taga on. Kui on olemas tagasinõue riigile, siis ma kindlasti toetan seda.

11:28 Esimees Henn Põlluaas
Madis Milling, palun!

11:28 Madis Milling
Suur tänu, härra istungi juhataja! Austatud härra Järvik! Teatavasti on Eestis ministri ametikoht poliitiline ametikoht, kantslerite ja muude ministeeriumiametnike ametikohad on aga spetsialistide ametikohad. Te olete täna mitu korda toonud välja põhjuse, miks koostöö ei laabu, väites ainult seda, et koostöö ei laabu. See on selline umbisikuline väljend. Äkki toote mõne näite, miks see koostöö ei laabu.

11:29 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh! Ma juba korra vastasin sellele küsimusele. Koostöö ei laabunud sealtmaalt, kui ma Riigikontrolli otsuse põhjal algatasin toiduohutuse auditi.

11:29 Esimees Henn Põlluaas
Taavi Rõivas, palun!

11:29 Taavi Rõivas
Aitäh! Iga ametis oleva ministri püha kohus on seista hea ka selle eest, et riigi vara heaperemehelikult kasutataks. Kui riigiametil on kahtlus, et keegi on riigi raha eest saadud toetust kuritarvitanud, ja riigiamet soovib astuda õiguslikke samme, et seda kuritarvitamist uurida, siis on mõeldamatu, et keegi poliitik läheb ja ütleb neile, et ei, te ei saa seda teha. Aga just seda te olete teinud. Te praegu ütlesite, et te soovite hakata iga *case*'i eraldi uurima. Mida te sellega täpselt silmas peate? Kas te viite ise läbi paralleelse õigusliku uurimise ministrina, kodanikuna, poliitikuna, või te hakkate iga *case*'i eraldi uurima sellest seisukohast, kas asjaosaliste hulgas on keegi tuttav, teie nõuniku klient või suisa mõni hõimlane või sugulane? Mis aspektist te iga *case*'i siis ikkagi uurite?

11:30 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh! See oli küll tore küsimus. Aga ma ütlesin väga selgelt, et kui justiitsministrilt oleks tulnud vastus, et tuleb volitused esitada (seadus tegelikult ei näe ette nende esitamist), oleks tulnud igal juhul tegeleda iga asja selgeks saamisega. Sellel puhul mul seda vaja ei olnud. Mul puudus igasugune sisu, mis puudutas seda *case*'i.

11:31 Esimees Henn Põlluaas
Heidy Purga, palun!

11:31 Heidy Purga
Suur tänu, hea juhataja! Lugupeetud minister! Ma tulen tagasi oma eelmise küsimuse juurde, millele ma ei saanud ammendavat vastust. See oli seoste kohta Soosaarega. Te ütlesite, et sellel konkreetsel kirjeldusel või sellel ajakirjanduses teile omistatud kirjeldusel ei ole mitte mingisugust rolli selles konkreetses kaasuses. Ma küsin teilt, kas kirjeldatu, see, mida ma teile enne tsiteerisin, oli siis vale, ja kui see ei ole vale, siis milline on täpsemalt see perekondlik seos.

11:31 Maaeluminister Mart Järvik
Perekondlik seos mul Soosaarega puudub, me ei ole ka hõimlased.

11:32 Esimees Henn Põlluaas
Annely Akkermann, palun!

11:32 Annely Akkermann
Suur tänu veel kord! Lugupeetud ettekandja! Te ütlesite, et pöörasite selle nn euroheinaniitmise toetamise tagasi seetõttu, et pindalatoetuse taotlejad ehk maaomanikud ei tulnud toetust taotlema. Aga jumal tänatud, et ei tulnud, sest ei ole normaalne, kui 25% Eesti maast saab Euroopa Liidu toetust puhtalt muruniitmise jaoks. Euroopa Liidu põllumajanduspoliitika on loodud selleks, et Eesti ja Euroopa inimesed oleksid toiduga varustatud, mitte selleks, et maaomanikud saaksid muru niidetud. Kas te saate aru, et te ei ole oma ülesannete kõrgusel, te ei suuda hoomata oma ametikoha tähtsust, selle eesmärke ja ministri rolli põllumajanduspoliitika elluviimisel?

11:33 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Siin me saame asjadest täiesti erinevalt aru. Pindalatoetust makstakse selleks, et maa oleks harimisvalmis.

11:33 Esimees Henn Põlluaas
Jüri Jaanson, palun!

11:33 Jüri Jaanson
Aitäh! Lugupeetud härra Järvik! Me oleme siin üks poolteist tundi juba küsimusi pildunud, aga vastuseid siiski hästi saada ei õnnestu. Minule on ka näiteks jäänud siiamaani sisuliselt arusaamatuks, milleks on teil olnud vaja oodata imperatiivset sundi või käsku justiitsministrilt, kui teie haldusalas asuv institutsioon vajab kohtus abi ja teil on võimalus teda abistada.
Aga nüüd natukene laiemalt. Ma sain aru, et kui need skandaalid puhkesid, siis teil oli ka peaministriga

kohtumine. See kestis ju oma kolm tundi. (M. Järvik täpsustab.) See oli nii ajakirjanduse andmetel, ma lugesin selle kohta sealt. Peale seda kohtumist väitis ka peaminister ajakirjanduses, et ta ei saanud teilt vastuseid küsimustele. Kas meil jäävadki need vastused saamata? Ma küsin ka selle veel kord üle, et kas te ootategi ainult imperatiivset sundi, et minna oma haldusalas olevale asutusele appi.

11:34 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuste eest! Sain aru. Esimene asi: kolme tundi ei ole ma peaministriga kohtunud, see kohtumine kestis paarkümmend minutit. Andsin kõikidele küsimustele vastused.

11:34 Esimees Henn Põlluaas
Ants Laaneots, palun!

11:34 Ants Laaneots
Ma tänan! Ma kahjuks ei tunne teid. Ainuke, mis ma teist tean, on see, et oleme mõlemad pärit Pärnumaalt. Kuid olles kuulanud teie lakoonilisi mittemidagiütlevaid vastuseid, tahan küsida otse, nagu mees mehelt. Me oleme mõlemad ka eakad juba. Kas te olete ikka kindel ja veendunud, et te olete suuteline edukalt juhtima seda ministeeriumi, mis on riigile väga vajalik ja väga tähtis?

11:35 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh hea küsimuse eest! Ma olen üsna veendunud selles, et ma suudan seda ministeeriumi hästi juhtida. Ma tahan, et see ministeerium töötaks otseselt Eesti maaelu heaks.

11:35 Esimees Henn Põlluaas
Vilja Toomast, palun!

11:35 Vilja Toomast
Aitäh! Härra Järvik! Te olete öelnud, et te kuulsite listeeriabakteri levikust, viibides turul maasikareidil. Turul te olite 18. juulil. Aga tegelikult te saatsite juba 9. juulil 19 väga põhjalikku küsimust sisaldava kirja VTA-le. Nüüd ma küsingi, kes selle kirja siis saatis, kas keegi kasutas teie ID-kaarti. Kuidas teie allkiri sai sellele kirjale juba poolteist nädalat varem alla, kui te hiljem väidate, et kuulsite sellest alles 18. juulil? 9. ja 18. juuli – seal on ikka päris pikk vahe.

11:36 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Ma olen sellele vastanud nii meedias kui ka muudel juhtudel. Üks on avalik info, teine on ametlik info. Mul ei olnud ametlikku infot.

11:36 Esimees Henn Põlluaas
Heiki Kranich, palun!

11:36 Heiki Kranich
Aitäh! Kahjuks te jätsite kasutamata võimaluse vastata minu esimesele küsimusele, millega ma üritasin teile appi tulla ja küsisin ainult jah- või ei-vastust. Nüüd ma kordan küsimust. See, mida te olete korraldanud koos oma nõuniku Arumäega, näeb välja nagu riigivarguse katse. Kas see ei tee teid murelikuks?

11:36 Maaeluminister Mart Järvik
Kas see ei tee mind murelikuks? Ei ole me mingit riigivarguse katset teinud. Me seisame Eesti riigi hea käekäigu eest.

11:37 Esimees Henn Põlluaas
Kristen Michal, palun!

11:37 Kristen Michal

Hea juhataja, aitäh! Hea umbusaldatav! Teie jutust võib teha sellise lühikese kokkuvõtte, et te olete tulnud, et jääda. Vaadates teie esinemist, võin öelda, et te tundute üsna kannatlik mees olevat. Kas te saate meile üle kinnitada, et te jätkuvalt ja ka edaspidi selgitate seda peaministrile, kuni ka tema saab aru, et te peate jätkama?

11:37 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh hea küsimuse eest! Kindlasti ma seisan ja vastan. Ja tulla, et jääda – see on minu arust Reformierakonna vana *slogan*.

11:37 Esimees Henn Põlluaas
Taavi Rõivas, palun!

11:37 Taavi Rõivas
Aitäh! Minu eelmisele küsimusele ja ka mitmele teisele küsimusele vastates olete te püüdnud oma kolleegi justiitsministrit n-ö tanki panna või kuidagi kaasvastutavaks teha. Aga ma juhin tähelepanu, et justiitsminister ei ole valitsuse jurist, kes peab juriidilist nõu andma. Selleks on igal ministeeriumil olemas oma juriidiline talitus, on olemas pädevad juristid. Äärmisel juhul saavad valitsuse juristi rolli täita Riigikantselei ja riigisekretär. Nii et minu meelest on täiesti kohatu siinkohal Raivo Aegi kuidagi kaasvastutavaks teha.
Aga mu küsimus on hoopis muus. Kuigi me sisuliselt oleme ju veendunud, et teil on täna põhjust umbes kolmeks tagasiastumiseks, siis ikka juhtub, et mõnikord inimene ise sellist asja ei adu. Selliseks juhuks on olemas peaminister, peaministril on alati võimalus kas anda teile nõu tagasiastumiseks või teid ka ametist vabastada. Kui te olete peaministriga kohtunud ja temaga rääkinud, siis kas ta on teinud teile ettepaneku kaaluda ise tagasiastumist?

11:38 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh! Ma olen peaministriga kohtunud ja kaalunud eri variante. Ma ei astu tagasi.

11:38 Esimees Henn Põlluaas
Hele Everaus, palun!

11:38 Hele Everaus
Austatud eesistuja! Austatud vastaja, kas te olete tegelikult aru saanud listerioosiga seotud väga tõsistest probleemidest? Kas te olete sellest, mis on suvest siiani juhtunud, midagi õppinud? Kui olete, siis mida?

11:39 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh hea küsimuse eest! Listerioos on ohtlik ja ma nõuan VTA-lt selle bakteri suhtes täit kontrolli, selliste juhtude puhul võimaluse korral tehaste töö peatamist ja desinfitseerimist, nii nagu toiduseadus ette näeb.

11:40 Esimees Henn Põlluaas
Urmas Kruuse, palun!

11:40 Urmas Kruuse
Aitäh, istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Meile jääb mulje, et siin puldis on täna Mart Järviku kaks mina: ühel pool on mõte, teisel pool on tegu ja need ei lähe nagu omavahel kokku. Volituste kohta on juba nii palju küsitud, et sellest on nagu piinlik rääkida, ja ajalist järjekorda te ei tunneta. Te ei saanud aru sellest, et see volituse tähtajaline küsimine oli väga selgelt seotud eelmenetlusega.
Aga minule on täiesti arusaamatu see teie väide, et te väga selgelt seisate Eesti toiduohutuse eest, aga kui te saatsite juulikuus VTA-le väga põhjalike küsimustega kirja, siis paar nädalat hiljem avastati, et see läks valele meiliaadressile. Kuidas on võimalik, et selline asi üldse ühes ministeeriumis juhtub? Kes saatis selle kirja välja, kes selle koostas ja allkirjastas? Kui te olite nii mures, siis miks te ei tundnud huvi,

millal vastus tuleb? Vastused oleksid võinud teil ministrina olla laua peal paari päevaga. Kes saatis kirja välja, kas see registreeriti dokumendihalduses ja kuidas on võimalik, et Maaeluministeerium saadab VTA kirja valele aadressile?

11:41 Maaeluminister Mart Järvik
Aitäh küsimuse eest! Selle kirja saatsin mina välja. Siis veel mingit skandaali ei olnud. Ma tahtsin saada konkreetseid vastuseid, et saada infot, sest liikusid kuuldused. Kahjuks oli see vist sinuaegne mingi vana aadress, kus ei olnud seda agri-osa. Saatsin selle meili, see on dokumentaalselt tõestatav, ja kui vastust ei tulnud, tegin järelepärimise ning saatsin uuesti, õigele aadressile. Tuli välja, et see oli minu viga.

11:41 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Meie tabloo näitas tõesti, et Urmas Kruusel oli see neljas küsimus, aga protseduurilised küsimused ei lähe arvesse. See oli tema teine küsimus. Signe Kivi, palun!

11:42 Signe Kivi
Aitäh, austatud istungi juhataja! Minister Järvik! Taavi Rõivase küsimusele te vastasite, et te kaalusite peaministriga mitmeid variante. Kas peaminister tegi teile ettepaneku ka ise tagasi astuda?

11:42 Maaeluminister Mart Järvik
Ta ei keelanud mul seda võimalust.

11:42 Esimees Henn Põlluaas
Andrus Seeme, palun!

11:42 Andrus Seeme
Aitäh, hea eesistuja! Hea põllumajandusminister, kas peaminister on teinud teile ettepaneku tagasi astuda?

11:42 Maaeluminister Mart Järvik
Ta ei ole mulle otse seda ettepanekut teinud. Me kaalusime eri võimalusi edasiminekuks.

11:43 Esimees Henn Põlluaas
Kristen Michal, palun!

11:43 Kristen Michal
Aitäh, hea juhataja! Hea umbusaldatav! Äkki te siis valgustaksite saali ja Eesti avalikkust, mis sõnastuses peaminister ei keelanud teil tagasi astuda? (Naer saalis.)

11:43 Maaeluminister Mart Järvik
Ma ei oska peaministri juttu teile täpsemalt kommenteerida, mul ei ole sellest mingit üleskirjutust.

11:43 Esimees Henn Põlluaas
Eerik-Niiles Kross, palun!

11:43 Eerik-Niiles Kross
Aitäh! Hea umbusaldatav, aga võib-olla te siis kirjeldate, millised need variandid olid, mida te edasiminekuks arutasite peaministriga?

11:43 Maaeluminister Mart Järvik
Me arutasime peaministriga üles kerkinud küsimusi, mis olid ajakirjanduses avaldatud.

11:43 Esimees Henn Põlluaas

Rohkem lugupeetud ministrile küsimusi ei ole. Nüüd avan läbirääkimised. Läbirääkimistel võivad osaleda fraktsioonide esindajad kõnepuldist. 5 + 3 minutit. Esimesena saab sõna umbusalduse avaldajate esindaja. Palun! Ivari Padar siis või?

11:44 Ivari Padar

Lugupeetud härra juhataja! Lugupeetud minister! Lugupeetud kolleegid! Mina ei ole kunagi maaeluminister olnud ja täpselt ei tea, mis maaeluministri ülesannete hulka kuulub või ei kuulu. Olen küll mõne aja põllumajandusminister olnud. On selge, et kui rääkida maaeluministri tööst ja tema rollist, siis võib ju mitmel tasandil seda asja arutada. Kui rääkida sisulise töö tasandist, siis on selge, et on olnud mitmeid tõsiseid eriarvamusi, ministri ja minu arvamus on lahku läinud. See on selles suhtes normaalne, et on minister, kes põllumajanduspoliitikat vaadates näeb ühtesid arenguvõimalusi, ja on Riigikogu liikmed, kes näevad teisi arenguvõimalusi. Ka siit saalist on läbi käinud teema, mis kõigepealt kevadel üles tuli, see oli see niitmise ja purustamise teema, kui tänane minister tegelikult avaldas umbusaldust endisele ministrile härra Tarmo Tammele, kes oli varem juba paariaastase etteteatamisega leppinud kokku põllumajandusorganisatsioonidega – kas see siis kellelegi meeldib või ei meeldi –, et ühel hetkel minnakse niitmise ja purustamise pealt üle sellele, et niide tuleb ära korjata. Ja siis järsku kevadel, keset taotlemisvooru keeratakse kõik asjad pea peale, tekitades põllumajandussektoris ilmselgelt ebastabiilsust.
Või siis kogu see jauramine põllumajanduses kasutatava kütuse ümber, kas ja kuidas seda tarvitatakse. Või siis seesama tööjõu teema. Me ju teame ja saame aru, et põllumajandussektoris on terav tööjõupuudus ja sellele tuleb otsida mõistlikke lahendusi, illegaalsed lahendused ei ole lahendused. Aga ka sellised asjad, kust on näha, mis siis see ministri roll on. Vaatame kas või ministri enda fraktsiooni liikmete küsimusi. Ministri roll on kindlasti ka fraktsiooni liikmetega kohtuda, selgitada asjaolusid, mis ja kuidas põllumajanduspoliitikas toimub. Aga need küsimused, mis sealt täna tulid, olid väga selgelt ebakompetentsed. Niimoodi tuleb ütelda.
Nüüd selle sisulise poole pealt. Ikkagi poliitikas toimub debatt ja juurde on siia tulnud kõik need aspektid, millest me hästi palju oleme rääkinud. Võime neid vaadata justkui kahes plokis. Üks teema on kõik see, mis puudutab veterinaarjärelevalvet. Sellega on niimoodi, et ükskõik, kes seal Laial tänaval majas 39/41 on, ikka on iga ministri ajal mingi mure. On selleks mureks siis hullulehmatõbi, suu- ja sõrataud, seakatk, linnugripp või mis tahes asi. Selge, et alati on olemas ka need ettevõtjad, kes on rohkemal või vähemal määral sellest puudutatud. See, et need ettevõtjad lähevad ministri juurde ja tahavad muret jagada, ongi elu. Ministri asi on otsida paremaid lahendusi. Siin on kummaline see, miks minister võttis positsiooni, nagu me siin kõik oleme kuulnud, et ta teab probleemist alates augustikuust. No kellele seda juttu vaja on?
Kas saab pikendust ka või?

11:49 Esimees Henn Põlluaas

Jah, palun! Kolm minutit.

11:49 Ivari Padar

Hüva, ei hakka enam rohkem sellel vet-teemal rääkima.
Teine asi on see, mis puudutab PRIA-ga suhtlemist. Mida me näeme? Me näeme ju kõige puhtamal kujul ametnikkonna survestamist, kuni selleni, et ametnikud, kes on andnud oma ametnikuvande, on olukorras, kas alluda poliitilisele survele või olla ausad ametnikud Eesti Vabariigis. See on nii siin must valgel praegu. Ja nii ongi.
Räägitakse ka infovahetusest. Ütlen seda, millest ei ole siin räägitud, et minister oli meie ees maaelukomisjonis listeeriateemast rääkimas. Protokoll on olemas. Sellesama 7. oktoobri koosoleku protokollis ei ole kuskil kirjas, justkui Veterinaar- ja Toiduamet hoiaks ministrit infosulus. Selle pealt tahaks küsida seda, mis mul jäi küsimata, et kas ministril ikkagi on regulaarsed kokkusaamised oma allasutuste juhtidega, mis tavaliselt toimuvad Maaeluministeeriumi kontekstis esmaspäeval kell 11.00. Ma ei tea seda.
Nii et kõigele sellele viidates ja mitte rohkem tahtes selle asja ümber siin seletada – niigi on palju seletatud – on selge, et usaldus ministri vastu puudub. Ma usun, vaadates ettepoole, vaadates seda, et järgneval kahel aastal on meil õige rasked läbirääkimised Euroopa Liidu eelarve kontekstis, Euroopa

Liidu ühise põllumajanduspoliitika kontekstis, et seda läbirääkimist peavad pidama väga usaldusväärsed inimesed. Tänan teid tähelepanu eest!

11:51 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Järgmisena Reformierakonna fraktsiooni nimel Kaja Kallas. Kas Jürgen Ligil on protseduuriline küsimus?

11:51 Jürgen Ligi
Jah, härra juhataja! Kindlasti ei ole see eriti poliitiliselt kasulik, aga ma tuletan meelde, et istung hakkab läbi saama. Kui keegi tahaks, siis ta saaks istungi pikendamise vaheaja võtmisega põhja lasta. Mul on lihtsalt ettepanek, et keegi korraldaks selle aja pikendamise, ja me saaksime asja lõpuni arutada.

11:51 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Kui menetletakse umbusalduse avaldamise nõuet, siis kestab istung nii kaua, kuni otsus on vastu võetud. Nii et pikendamist ei ole vaja. See on nii kodu- ja töökorra seaduse järgi. Palun, Reformierakonna esindaja Kaja Kallas!

11:52 Kaja Kallas
Me mitu tundi kuulasime siin härra Järvikut. Ja mida me teada saime? Saime teada, et minister ei taju seda, kes on tema tööandja. Tema tööandja on tegelikult Riigikogu. Ta peab tulema Riigikogu ette vastama ja ta peab ka siin puldis vastama. Vastus ei ole see, kui sa ütled, et ma olen meedias juba sellele vastuseid andnud. Kusjuures sellele samale meediale ta ju viitab kui ebausaldusväärsele. Kui me küsime siin saalis, siis tuleks neid vastuseid ka siin anda.
Väga üllatav oli veel see, et minister Järvik idealiseerib nõukogude aega ega saa aru Eesti riigi õiguslikust järjepidevusest, ta ei saa aru, mida see tähendab. Minu arust on see väga ohtlik märk. Eriti isamaalistele saadikutele võiks see olla punane tuli.
Kõige suurem etteheide, mis oli ka meie umbusaldusavalduses ja mis tuli siin saalis välja, on see, et härra Järvik ei saa aru sellest vahest, mida tähendab avaliku huvi esindamine ja mida tähendab erahuvi esindamine. Eile toimus siin saalis pikalt riigieelarve arutelu. Me teame, et riigil on raha vähe ja see raha ei tule kuskilt puu otsast või kelleltki teiselt. See raha tuleb Eesti maksumaksjalt. Teinekord püütakse riiki petta ja püütakse toetusi välja nõuda, ilma et selleks oleks alust. See on ikka selleks, et ise elada paremini, et ise selle abil rikastuda. Aga kes jääb vaesemaks? Vaesemaks jääb maksumaksja. Kui riik tahab need toetused tagasi küsida, sest on toimunud pettus, kui riik tahab maksumaksja rahale järele minna, et see oleks riigieelarves kasutatud mingiks muuks hüveks, siis on ministri kohus esindada seda avalikku huvi ja anda see allkiri. Kui on visatud õhku kahtlus – ja ma kinnitan teile, et advokaadid on väga osavad, leidmaks neid lünkasid –, et volituse puudumise korral seda nõuet esitada ei saa, siis minister, kes on vastutustundlik, annab selle allkirja.
Ma kuulasin ministri vastuseid siin ja mul tekkis tahtmatult küsimus, mis see ministri allkiri maksab. Miks sa ei või seda allkirja lihtsalt anda? Eestlastel on ütlus, et topelt ei kärise. Anna allkirju nii palju kui kulub, peaasi, et see nõue saaks esitatud, peaasi, et sa saaksid maksumaksja huve korrektselt kaitsta. Listeeriaskandaalis on minister samal ajal kergesti andnud allkirja kirjale, kus on 19 detailset küsimust, millest ta ise tegelikult midagi ei tea. Siis andis ta selle allkirja üsna kergesti, ilma et oleks kirja sisuga tutvunud.
Nende kahe skandaali valguses tekib küsimus, millised tumedad jõud ministrit tegelikult juhivad. Kes ütleb talle, millisele dokumendile panna allkiri ja millisele mitte? Kes suunab seda, mis huve minister esindab?
Meil kõigil oli võimalus nende tundide jooksul veenduda, et kui ministrile täna umbusaldust ei avaldata ja minister ka ise tagasi ei astu – ta siin mitu korda kinnitas, et ta on siin selleks, et jääda –, siis jõuab minister Järvik oma ministeeriumis veel palju pahandust korda saata.
Ma palun lisaaega ka!

11:56 Esimees Henn Põlluaas
Lisaaeg kolm minutit.

11:56 Kaja Kallas

Näiteks selgus siinsamas Riigikogu saalis, et härra Järvik allkirjastas eile õhtul, isegi võiks öelda, et öösel, dokumendi, mis muudaks Maaeluministeeriumi põhimäärust selliselt, et toiduohutuse asekantsleri ametikoht kaotataks sellest ministeeriumist üldse ära. Ta allkirjastas selle kell 21.21 eile õhtul ja siis püüdis seda esitada tänasele valitsuse istungile, et see kiirelt läbi suruda. Tundub vägisi, et minister Järvik üritab tekkinud segadust ära kasutada selleks, et toime panna veel suuremaid rikkumisi. Seetõttu on ainuõige lahendus avaldada täna ministrile umbusaldust ja mitte lasta tal edasi Eesti riiki kahjustada. Aitäh!

11:57 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Tundub, et teiste fraktsioonide esindajatel kõnesoovi ei ole. Nüüd on ministril soovi korral võimalus lühikeseks sõnavõtuks.

11:57 Maaeluminister Mart Järvik
Mul ei ole soovi.

11:57 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Sellisel juhul sulgen läbirääkimised ja me saame minna lõpphääletuse juurde.
Lugupeetud Riigikogu liikmed, ministrile on avaldatud umbusaldust, kui umbusalduse avaldamise poolt on Riigikogu koosseisu enamus. Ma panengi hääletusele umbusalduse avaldamise maaeluminister Mart Järvikule. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Umbusalduse avaldamise poolt hääletas 43 Riigikogu liiget, vastu oli 51 ja erapooletuks ei jäänud keegi. Riigikogu ei avaldanud maaeluminister Mart Järvikule umbusaldust. Istung on lõppenud.

Istungi lõpp kell 13.01.